D R A U G A S

MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS / 1967 METAI, SPALIO MĖNESIO 21 D. / OCTOBER 21, 1967 / PART TWO NR. 247 (42)

ŠV. KRYŽIAUS BAŽNYČIOS VARGONAI PRADEDA SEZONĄ

BALYS CHOMSKIS

Vargonininko koncertinė kelionė dažnai sutinka daug sunkumų ir nusivylimų. Įvairaus tipo vargonai, jų mechanizmas ir skambėjimas kartais verčia iš naujo organizuoti balsų spalvas.

Smuikininkas keliauja su savo smuiku. Jis niekad nepaims svetimo instrumento į rankas. Pianistas — mažiau saugus, bet visada randa koncertinį fortepijoną. Vargonų virtuozas turi instrumentą pirma "prijaukinti", išmeškerioti iš jo visas smulkmenas ir defektus ir po to dar naktį sunkiai užmigti.

Kas draskė Zenono Nomeikos širdį, tikrinant vargonus, mes to nežinome, bet jo rečitalis praeitą sekmadienį Šv. Kryžiaus bažnyčioje, Chicagoje, parodė mūsų klausytojams dar negirdėtą vargonų spalvų grožį. Išskyrus Bachą, Nomeika atskleidžia šio amžiaus vargonų muzikos lapą, iš kurio jis moka suprantamai ir aiškiai išskaityti spalvingai skambančią idėją.

Šaltai tenka sustoti prie Bacho "Fantazijos ir fugos" (G-moll). Pirmosios trys minutės — neaiškus ritmas, pairusi drausmė. Vėliau temos kontūrai ir priešbalsiai formuojasi aštriai, preciziškai, tempas ir garso masė jungiasi gerai... vis dėlto Bachas buvo pagrotas be didelio stiliaus.

Labai buvo įdomu išgirsti Oliver Messiaen "Le banquet celeste" ir dalį iš "La Nativitė du Seigneur". Messiaen — didelė ir kontroversinė figūra muzikos ir religijos gyvenime. Atkaklūs tradicijos saugotojai laiko jį pragaro pranašu. Bet jis yra ne tik gilus ir plačiai mąstantis katalikas, ne tik melodijos, harmonijos ir ritmo novatorius, bet ir vargonų, kaip instrumento, atgaivintojas. Jis nušvarino polifoniją nuo masinio ir perkūniško garso ir atrado tokių detališkų ir taupių spalvų, kurių iki jo niekas nežinojo.

Klausant Nomeikos, atrodo, lyg jis būtų Messiaeno mokinys. Nomeika yra modernios vargonų muzikos ir jų spalvų kombinacijos virtuozas, turįs dailininko akis ir įgimtą dinamiką. Šeimyniški kompozitoriai: Leo Sowerby ir Luis Vierne. Pastarojo "Pirmosios simfonijos Finale" spalvų paletė labai turtinga.

Vienas įdomus koncerto momentas: klaustytojai ypatingą dėmesį atkreipė į Jeronimo Kačinsko "Improvizaciją". Kačinskas, kaip kompozitorius, Chicagoje beveik yra nežinomas. Moderniz mo baubas atgraso chorus žvilgterėti į jo mišias ir į kitus religinius veikalus. Einame lyg užrištomis akimis, bijodami pažiūrėti į kūrėjo akis, o vainikuojame plagijatus.

Kačinsko "Improvizacija" prasideda neprastai dinamiškai, ir iš neilgo vargonų fragmento išauga didžiulė skulptūra. Kompozitoriui ir atlikėjui — menininkui giedu: Magnificat!

Be to, religiniame koncerte dalyvavo Danutė Stankaitytė ir styginis kvartetas. Solistės pateik to repertuaro būtų galima paklausti: ko čia atėjai, argi neturi vestuvinių rūbų? Prie progos reikia pažymėti, kad visų mūsų solistų religinės muzikos repertuaro alkūnės gerokai pratrintos. Siniaus ir Budriūno solines giesmes galima priskirti prie "Gebrauchsmusik", ten jos turi savo vertę. Vienas atsitikimas, kas pateisino šitą neapdairumą — tai Stankaitytės balsas, turįs religinės klausos, lyg imituojąs vitražų paveikslų didingumą.

Styginis kvartetas (Povilas Matiukas — I smuikas, Alfonsas Paukštys — II smuikas, Vytautas Jančys — viola ir Petras Armonas — violončelė) labai atsargiai išeina į viešumą. Kvartetas yra labai subtilus ir trapus viene tas, todėl bažnyčios erdvė nėra jo namai. Iš dviejų veikalų Puccini "Glorija" skambėjo geriausiai. Jančio "Agnus Dei" parašytas paprasta muzikine kalba, bet labai inspiruota fantazija.

Koncertą rengė A.L.R.K. Federacijos Chicagos apskritis, kurio pirmininkas yra Albinas Dzirvonas. Jis ant savo pečių ir išnešė visą tokio neeilinio koncerto rengimo naštą. Koncertan gausiai susirinkę čikagiečiai paliudijo, kad religinis koncertas Chicagoje turėtų būti viena iš šios lietuvių kolonijos muzikinio gyvenimo kasmetinių tradicijų.

Vai lėkite, dainos... Nuotrauka Vytauto Maželio

ŽIŪRI IR VISAI NEKLAUSI: KAS ČIA?

Įspūdžiai iš dail. Leono Urbono parodos Conrado galerijoj, Chicagoj

PETRAS ALEKSA

Nekantriai žengdami į ateitį, pakeliui iškilusias problemas paprastai sprendžime logišku — matematišku būdu. Tačiau gyvenime pasitaiko, kad sprendimus turime padaryti intuityviai, visai jų neanalizuojant. Paklausti, kodėl taip ar anaip pasielgėm, atsakome, kad mums taip patiko, aš taip jaučiau, nežinau, ar nepagalvojau... Gi nepagailėję kiek pastangų, mes visa tai šiek tiek galime suvokti, bet ne suprasti.

Tokiu nusiteikimu ir pažvelkime į Leono Urbono kūrybą ir kartu į jį patį, kaip kūrėją. Jo kūriniai yra jo pasąmonės pasaulis. Jo kūriniuose atrandu ir dalį savęs, savo šešėlio. Žiūrėdamas į juos, dažniausiai gėriuosi ir kuriu toliau. Čia ir yra viena iš tų Leono Urbono kūrybos paslapčių. Jis duoda progos ir kitam — žiūrovui dalyvauti tame kūrybos veiksme, leidžia jį tęsti, prisitaikyti sau, pasineriant į savo vos suvokiamą pasąmonės pasaulį.

Charakteringa, kad dauguma jo meno darbų nuteikia žmones teigiamai. Gal dėl to, kad dailininkas nereikalauja iš žiūrovų nei pastangų kokiam nors sprendimui, bet leidžia "meškerioti" jiems patiems savo pasąmonės gelmėse, paliekant vilties "su gauti" banginį ar bent žuvytę... Tie kūriniai, pro kuriuos praeinu "neužkabintas", negąsdina ir nepykina manęs; todėl traktuoju juos tik kaip kasdienybę.

Sustoju prie paveikslo "Elementai" (Nr. 15). Kiek čia veiksmo! Spalvų perėjimai keičiasi nuotaikomis, kurios jungiasi su mano pasąmone, atkurdamos praeities fragmentus, lyg suraukytoje, senoje filmoje. Staiga paklaustas kito stebėtojo ką aš matąs tame paveiksle, negalėjau nieko greit jam atsakyti ir valandėlę lukterėjęs, pasiaiškinau, kad pojučių negaliu tobulai išreikšti žodžiais. "Bet jis tau patinka?" — "Taip", atsakau. Čia prasidėjo mūsų pokalbis ir palyginimai to, ką mes kiekvienas suvokiame šiame kūrinyje. Abiejų nustebimui, mūsų skirtumai buvo tik detalėse, tačiau pagrinde sutapo: dramos finalas — atpalaiduota energija tampa konkrečia medžiaga, lyg žodis kūnu, ir iš čia transformuojasi į konkrečias formas. Čia net paveikslo pavadinimas papildo patį kūrinį.

Štai dar kartą pasitvirtino, kad nebūtinai reikalinga konkrečių, žmonėms įprastų simbolių tarpusavio susižinojimui, bet galima operuoti ir abstrakčiais, naujais, neįprastais ženklais, kurie žymiai mažiau suvaržo mūsų vaizduotę.

Kitas darbas "Baladė" (Nr 17) taip pat yra nuotaikingas savo poetine įtampa, o "Captive" (Nr. 1) sudaro įspūdį bėgimo į nežinią.

Leono Urbono darbuose yra ir daug atsitiktinio išradingumo kas jį domina ir vilioja į naujas, tolimesnes meno aukštumas.

Leonas Urbonas yra ypatingos energijos, talentingas dailininkas. Ne paslaptis, kad jis, nors ir laikinai buvo atvykęs iš Australijos Amerikon, savo įsibėgėjimu pagyvino lietuvių meno veiklą, įnešdamas naujų nuotaikų ir apraiškų.

Parodą galima apžiūrėti savaitės dienomis 10-6 v.v. ir šeštadieniais 12-5 v.v. Conrado galerijos adresas: 46 E. Chicago Av. Chicago.

Nežinomo autoriaus 1666 metų vario raižinys su lietuvišku įrašu "Laupsink dusze mana Wiespatį". Raižinys dr. P. Reklaičio rastas pokario metais Marburge, Vokietijoje.

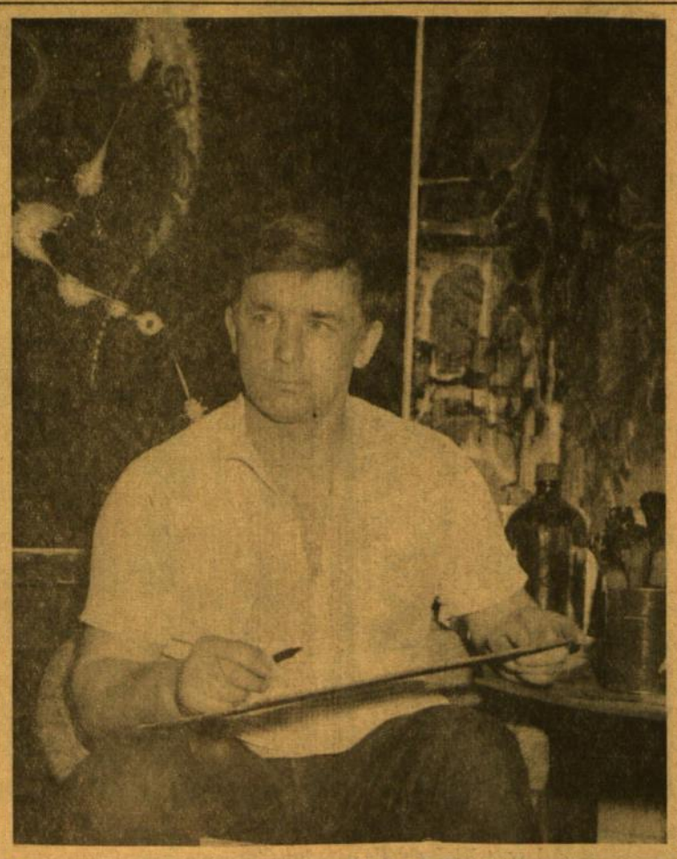

Dail. Leonas Urbonas savo studijoje, Sydney, Australijoje.

Šiame numery:

- Gražiausioji minėjimo dalis.
- Z. Nomeikos vargonų koncertas.
- Leono Urbono paroda Chicagoj.
- Kun. dr. K. Matulaičio jubiliejus.
- Ant. Gustaičio eilėraščiai.
- Expo 67 apybraiža
- Ados Peldavičiūtės - Montvydienės netekus.
- Nauja B. Rutkūno knyga.

Kertinė Parašte

GRAŽIAUSIOJI MINĖJIMO DALIS

O mano giminės daina,
Dainele,
Dainužėle,
Būk per amžius skardi.
Jonas Aistis

Jei mane dabar kas paklaustų, kuri lietuvių tradicija yra gražiausia dabartiniame mūsų gyvenime, neabejodamas atsakyčiau — choro pasirodymas minėjimo metu. Štai, pilnutėlėje salėje choras dainuoja gaivalingą himną "O, Nemune". Žmonės lyg užkerėti klausosi. Scenoje stovi išsirikiavę choristai. Priekyje mergaitės, tautiniais drabužais, tvaska vaivorykštės spalvomis. Aukštėliau vyrai, tiesūs kaip medžiai, alsuoja šventės džiaugsmu. Visų veiduose spindi įtampos rasa. O chorvedys, atmetęs savo šviesiaplaukę galvą, mikliais rankų judesiais vadovauja magiškam ritmui.

Daina, poeto Aisčio žodžiais, kilusi "iš pačių motinos žemės jsčių", šiandien lydi mus po visą pasaulį. Kur tik didesnis lietuvių susibūrimas, ten ir choras, ten ir daina. Gyvenime yra vertybių, kurios nesensta; yra ir meno formų, kurios savo esme niekad nesikeičia. Mūsų giminės giesmės kaip tik ir priklauso šitai ypatingai kategorijai, nes jos atlieptia Lietuvos gamtovaizdį ir mūsų tautos likimą.

Sekančiais metais minėsime nepriklausomybės paskelbimo 50 metų jubiliejų. Jau dabar Amerikos žemyno laisvoje erdvėje gaudžia trimitai apie būsimų iškilmių reikšmingumą. Tegul mato ir girdi pasaulis mūsų nuolatinį laisvės ir nepriklausomybės troškulį. Kas gali jį geriau išreikšti ir nusakyti, jei ne meniška, jausminga choro daina. Šiam tikslui šiuo metu ir vyksta chorų pasiruošimas. Nuo kiekvieno gero susidainavimo ir priklausys būsimų koncertų bei minėjimų sėkmė. Todėl kiekvena repeticija dabar tampa itin svarbi.

Čia norėtųsi keliais žodžiais priminti ir kai kuriuos negalavimus, kurie, tur būt, kamuoja ne vieną išeivijos chorą. Kas iš to turėti sąrašuose 80 ar net daugiau choristų ir garsintis gausumu, jei į repeticijas atvyksta tik ketvirtadalis, ir dar su pusvalandiniu pasivėlavimu. Kokio sąskambio galima laukti, jei šalia dvylikos gražiabalsių jaunų sopranų sėdi pustrečio tenoro; be to, pačių geriausių altų, pačių stipriausių bosų nesimato. Darbštusis maestro, nenorėdamas pasidouti likimo pokštams, virpančiu balsu kreipiasi į pirmininką, į valdybą, o vėliau namuose asmeniškai telefonuoja paskiriems choristams, maldaudamas jų apsilankymo. Tačiau sekančią repeticiją istorija kartojasi. O laikas bėga. Savaitgaliai ne knygos — jų iš bibliotekos nepasiskolinsi. Reikia lietuviškas Mišias repetuoti. Jubiliejinė kantata, po intensyvaus darbo, jau beveik sukurta. Jos nuostabūs akordai jau liejasi pianino klaviša's. Tik dainuok, žmogau. Tik lavinkis Tik ruoškis koncertui.

Dar taip neseniai, sėdėdavo repeticijų metu vyrai, tikri beržai, ąžuolai, kupini entuziazmo ir juoko, ir plėšdavo pačius aukščiausius fortisimus. O dabar, tokiam svarbiam reikalui artėjant, veiklos laukas yra visiškai praretėjęs. Argi jau taip įgrisо kai kurių liaudies dainelių pasikartojimas? Arg. tas darbas ir tie rūpesčiai apie namus jau tokie nenumaldomi? Tuos klausimus gali nuoširdžiai atsakyti tik patys choristai. Jų darbštumu niekas abejoti nedrįsta. Kai kurie jų gyvena toli, pakliūva į greitkelių kamšatį, vėluojasi ar neatvažiuoja ne dėl savo kaltės. Kiti vakarais įtemptai repetuoja dramos sambūryje. Treti, viliojami linksmos operetės, lavina balsus solo dainavimui. Kiekvienas gano savo avis, kaip išmano. Tokia yra laisvo žmogaus privilegija. Gaila tik, kad choras — tas kertinis lietuvių kultūrinio gyvenimo organas — yra lyg ir išduotas laikmečio nuotaikoms. Ne kartą pasitaiko, kad lengvesnio žanro organizatoriai yra be kovos "pasigrobę" pačius geriausius choro narius. Todėl ir nežinia, ar mūsų didžioji sukaktis bus minima didingomis kantatomis ir naujais muzikos kūriniais, ar vien tik sentimentaliais romansais apie nuvytusias alyvas. Apie tai turėtų pagalvoti kiekvienas lietuvių dainos mylėtojas. Tegul ir toliau choro pasirodymas būna gražiausioji minėjimo dalis.

Pr. Vis.

PUSŠIMTIS METŲ VEIKLOS PLAČIUOSE LAUKUOSE

Kun. dr. K. Matulaičio kunigystės 50 metų sukaktis

PRANAS GARŠVA

Kunigiškas gyvenimas niekada nėra klotas rožėmis. O jei kartais taip atrodo, tai tos rožės turi aštrių spyglių, žeidžiančių kunigo kojas. Dėl to pusšimtis metų Kristaus vynuogyne visuomet atžymėtas ryžtingu kliūčių nugalėjimu. Kunigui dažnai tenka eiti per gyvenimą klaidžiu keliu ir jame nepaklysti, nešti gerąją naujieną visiems ir patirti nedėkingumo, dirbti įvairius darbus ir nepavargti.

Tokiu keliu teko eiti **kun. K. Matulaičiui,** kuris šių metų spalio 21 d. sulaukia auksinio kunigystės jubiliejaus. Ogi jo kartos žmonėms teko išgyventi du didžiulius karus ir pokarių negandus. Jam dar teko nuo pat jaunystės, tartum persodintam medžiui, mėginti įleisti šaknis svetimose dirvose ir taikytis prie nesavų papročių. Užtat auksinio jubiliejaus proga verta pažvelgti į jo nueitą kelią ir atliktus darbus, kuriais jis atžymėjo savo derlingą veiklą.

Į mokslo aukštumas

Kun. Kazimieras Aloyzas Matulaitis yra gimęs 1894 m. spalio 19 d. Bitikų km., Sasnavos par., Marijampolės apskr. Jo tėvai Jonas ir Ona (Juraitytė) Matulaičiai turėjo vienuolika vaikų, kurių vyriausias buvo Kazimieras. Užaugo iš jų tik keturi. Viena sesuo, grįžusi su palaužta sveikata iš Sibiro, gyvena tėviškėje, jauniausias brolis Jonas yra Walden, N. Y. Kazimieras mokytis pradėjo Sasnavos pradinėje rusų mokykloje ir baigė Marijampolėje. 1906 m. įstojo į Marijampolės gimnaziją, kurioje mokėsi iki 1911 m. Jo motinos dėdė marijonas kun. Andrius Juraitis, kuriam jaunasis Kaziukas turėdavo tarnauti Mišioms, gal turėjo įtakos, kad jis 1911 m. rudenį įstojo į Seinų kunigų seminariją, norėdamas tapti kunigu. Bet dėl karo sąlygų, dar jos nebaigęs, 1915 m. kartu su seminarija turėjo trauktis į Mohilevą, o paskiau į Petrapilį.

Mokslą baigdamas ir jau būdamas diakonas, bet dėl jauno amžiaus (reikėjo pilnų 23 metų) negalėdamas gauti kunigystės šventimų, norėjo tęsti studijas. Tačiau gydytojas pastebėjo stiprios džiovos žymes ir 1917 m. žiemą išsiuntė ji į Jaltą. Ten gydėsi ir kartu dalyvavo lietuvių veikloje. Tais pačiais metais lietuviai jį išrinko savo atstovu į Petrapilio lietuvių seimą. Sulaukęs reikiamo amžiaus, 1917 m. spalio 21 d. vysk. Jono Ciepliako Petrapilio dvasinėje akademijoje buvo įšventintas kunigu. 1920—23 m. kun. Matulaitis studijavo Friburgo universitete Šveicarijoje ir, parašęs disertaciją "Lex naturalis sive divina in relatione ad religionem et libertatem iuxta Thomam Malmesburiensem" bei išlaikęs egzaminus, gavo filosofijos daktaro laipsnį. Pasiekęs aukštųjų mokslų, kun. dr. Matulaitis pradėjo kunigiškam kely eiti dar stipresniu žingsniu, išeidamas į plačius mokslo, visuomeninio darbo ir spaudos plotus.

Vienuoliškam kely

Tapęs kunigu, sukaktuvininkas dvejus metus vikaravo Disnoje, Vilniaus vyskupijoje, ir Igliaukoje, Seinų vyskupijoje. Bet pajutęs gilesnio dvasinio gyvenimo troškimą, panoro eiti vienuoliško gyvenimo keliu.

Tuo metu jau buvo atkurtas Marijonų vienuolijos namas Marijampolėje ir įsteigtas naujiems kandidatams noviciatas, kuriam ankščiau, iki tapdamas Vilniaus vyskupu, vadovavo pats vienuolijos atnaujintojas arkiv. Jurgis Matulaitis, tolimesnis sukaktuvininko giminė. Kun. K. Matulaitis 1919 m. spalio 19 d. įstojo į Marijonų vienuolijos noviciatą, o po metų spalio 21 d. padarė pirmuosius įžadus. Taigi jau 47 metus eina vienuolišku keliu.

Tuoj po įžadų išvyko į Šveicarijos Friburgą siekti aukštųjų mokslų, bet ir studijuodamas neapleido visuomeninių bei sielovados darbų. Per tuos trejus metus kasmet Kalėdoms vykdavo į Londoną, Anglijoje, kur klebonavo jo dėdė ir krikšto tėvas kun. Kazimieras Jurgis Matulaitis, jam pagelbėti lietuvių parapijoje. Baigęs studijas ir 1923 m. lapkričio 24 d. gavęs doktoratą, išvyko į Londoną, kur praleido Kalėdas, o po to vyko į Chicagą pagelbėti marijonams. Chicagą pasiekė 1924 m. sausio 7 d. ir nuo sausio 10 d. pradėjo redaguoti Draugą bei kapelionauti Šv. Kazimiero seserų vienuolyne. Tų pačių metų birželio mėn. buvo paskirtas noviciato vedėju Hinsdalėje (dabar Clarendon Hills, Ill.).

Vienuoliškam gyvenime jubiliatas ėjo įvairias pareigas. Ypač pažymėtinas jo dvasinis vadovavimas, būnant seserų kapelionu, noviciato vedėju, jaunų seminaristų ir moksleivių dvasios tėvu, seminarijos profesorium, įvairiuose vienuolynuose vyresniuoju, tarybininku ar sekretorium. Dvasios tėvu kun. Matulaitis buvo kelis kartus — 1967 - 47 ir 1957 - 60 m. Marian Hills seminarijoje, 1950 - 51 m. Marijonų tarptautinėje kolegijoje, Romoje, kurį laiką Marianapolyje ir Chicagos name. Tos pareigos iš jo reikalavo didelio pasiruošimo ir gilaus dvasinio gyvenimo pažinimo, nes kas savaitę reikėjo paruošti konferenciją, kas mėnesį — rekolekcijas arba ir šiaip teikti dvasinių nurodymų. Jubiliatas dvasiniu gyvenimu gyveno ir gebėjo to gyvenimo esmę perteikti kitiems.

Administracijoj ir sielovadoj

Kun. Matulaitis sakydavo, kad jis per vieną valandą gali pasiruošti bet kur iškeliauti. Ir iš tikrųjų jam teko daug keliauti — iš vieno namo į kitą, iš vienų pareigų į kitas, net iš vieno krašto į kitą. Dėl to kun. Matulaitį randame ne tik dvasios tėvo, bet ir daugelį kartų vienuolynų vyresniojo, įstaigų administratoriaus bei sielovados vadovo — klebono pareigose. 1926 m. liepos 8 d. jam teko perduoti noviciato vedėjo pareigas ir grįžti Chicagon redaguoti Draugo, o nuo 1927 m. rugsėjo 6 d. — perimti Chicagos vienuolyno vyresniojo ir Draugo administratoriaus pareigas. Čia išbuvo iki 1931 m. spalio mėnesio. Tai nebuvo lengvas darbas, nes savų darbininkų trūkmė ir prasidėjusi ekonominė krizė dienraščio leidimą ir visą veiklą labai sunkino. Bet kun. Matulaitis su meile ir pasiaukojimu tam darbui vadovavo, kol buvo pašauktas kitiems darbams.

Buvo suparaližuotas Londono klebonas kun. K. J. Matulaitis. Jam skubiai reikėjo pagelbininko, kuris pažintų Anglijos lietuvių reikalus ir galėtų tęsti jo darbą. 1931 m. pabaigoje dabartiniam jubiliatui teko vykti į Londoną. Kitų metų vasarą jis savo dėdę kun. Matulaitį nuvežė į Marijampolę ir pats, atlydėjęs savo vieton kun. Vladą Mažoną, grįžo Marijampolėn redaguoti marijonų leidžiamo savaitraščio Šaltinio. Po generalinės kapitulos ir naujų vyresniųjų paskirstymo kun. Matulaitis 1933 m. buvo paskirtas tuo metu didžiausio marijonų namo Marijampolėje, kur gyveno 106 vienuoliai, vyresniuoju.

Pareigos buvo sunkios ir atsakingos, bet jo jauna energija ir sumanumas padėjo kun. Matulaičiui tose pareigose gerai įsijausti ir jas tinkamai atlikti. Jis dar rasdavo laiko vesti misijas ir rekolekcijas parapijose, rašyti straipsnius Šaltiniui ir kitiems laikraščiams. Tais metais Šaltinio vardu suorganizavo ekskursiją į J. A. Valstybes.

Kun. Vl. Mažonui išvykus į Mandžūriją misijų darbui, o jo vietą Londone užėmusiam kun. Antanui Petrauskui tapus Lietuvos marijonų provincijolu, kun. Matulaitis 1935 m. vėl turėjo vykti į Londoną klebono pareigoms. Čia išbuvo iki 1939 m. rugpiūčio 6 d. Po to, grįžęs Amerikon pora metų darbavosi Marianapolio kolegijoje. Bet 1941 m. rugpiūčio 19 d., jau karui siaučiant, vėl išvyko į Londoną vadovauti lietuvių sielovadai. Tuo metu jam teko išgyventi sunkiausias karo pasekmes, kada vokiečių bombos ir raketos (vadinamos V) dienomis ir naktimis daužė Londoną, neleisdamos pailsėti ir sudarydamos pavojų gyvybei. Tik karui pasibaigus, 1946 m. rugpiūčio 6 d. klebono pareigoms iš Romos buvo paskirtas kun. dr. J. Sakevičius, o kun. Matulaitis galėjo grįžti Amerikon trumpam poilsiui ir naujiems darbams. Be to, dar buvo Chicagos marijonų vyresniuoju 1947-50, Romoje 1951 ir vėl Londone 1951 - 54 metais.

Spaudos darbininkas

Jubiliatas kun. K. Matulaitis spaudoje pradėjo reikštis 1912 m., rašydamas į Ateitį ir pasirašydamas K. Bitiko slapyvardžiu. Tai jau 55 metų sukaktis, kai jis be perstojo dirba spaudos darbą. Nuo to laiko jis yra spausdinęs ilgesnių ar trumpesnių straipsnių Šaltinyje ir Ateityje, pasirašydamas pavarde arba kartais A. Ąžuolo, K. Slinkio ir kitais slapyvardžiais. Kaip jau minėta, du kartu buvo Draugo vyr. redaktorius, 1932 - 33 m. Marijampolėje redagavo Šaltinį, 1960 - 63 m. — Laivą Chicagoje. Daugybė jo straipsnių buvo atspausdinti Drauge, Ateityje, Šaltinyje, Darbininke, Aiduose, Tautos praeityje ir kt. Ilgesni straipsniai — studijos buvo paskelbti Tautos praeityje, kaip pvz. Ar etruskai mums gimininga? III Lietuvos metraštis, Lenkų archeologų darbai baltų žemėse, Kronikininkų Mindaugas, Kun. Kr. Švermicko asmuo, Jotvingiai kalboje, Acta Baltico - Slavica, Naugarduko paslaptys, Lietuviai lenkų seminarijoje, Lotynų apeigų krikštas Lietuvoje ir kt. Yra taip pat parašęs eilę istorinių studijų ir straipsnių, kurie dar tebėra rankraščiuose. Jis yra nemažai rašęs ir poezijos (pasirašydamas K. Bitiku), paskelbtos spaudoje, bet atskiro rinkinio neišleido.

Jubiliatas yra vienas produktyviausių dvasinės literatūros autorių lietuvių kalba. Štai jo išleistos žymesnės knygos: Šv. Teresės novena, Kristaus patarimų keliais, maldaknygė Maldų vainikėlis, Sielos takai tobulybėn, Mišių maldos lotynų ir rytų apeigomis, Dorybės, monografija Londono lietuviai, didžiulis veikalas Šventųjų gyvenimai, Londono lietuvių auksinis jubiliejus, A Modern Apostle, Aušros Vartų parapijos Chicagoje auksinis jubiliejus, maldaknygė Viešpatie, pasigailėk manęs, Meilės ugnis, Marijonų vienuolija (brošiūra). Jo išversti Angelai, Meilės kelias ir suredaguoti arkiv. Matulaičio Užrašai. Savo auksinio jubiliejaus proga pataisė ir suredagavo Šv. Pranciškaus Salezo Išganymo kelią (Filiotėją).

Besirūpindamas lietuviškos knygos ateitimi, kun. Matulaitis 1950 m. suorganizavo Lietuviškos knygos klubą ir iki 1952 m. jam vadovavo. 1957 - 58 m. buvo Lietuvių istorijos draugijos vicepirmininkas, o nuo 1958 m. — jos pirmininkas, uoliai besirūpinąs Lietuvos praeitimi. Kai ta draugija pradėjo leisti istorijos žurnalą Tautos praeitį, jis nuo pat pradžios, t. y. 1957 m., yra jo administratorius. Išeivijos sąlygose tik jo sumanumo dėka tas žurnalas gali išvysti dienos šviesą.

Tai tik prabėgomis mestas žvilgsnis į kun. Matulaičio spaudos darbus. Šioje srityje jis yra pralenkęs daugelį savo amžininkų, ypač duodamas gerai paruoštos medžiagos tobulesnio krikščioniško gyvenimo siekiantiems. Savo raštais jis yra pasistatęs paimnklą, kurio laiko dulkės nepajėgs sudildyti.

Jubiliatas dar ir dabar nėra pavargęs ir po amžiaus našta nesulinkęs. Nuo 1954 m. jis yra arkiv. Jurgio Matulaičio šventumo bylos vedėjo pagelbininkas - vicepostulatorius. Prieš tai, 1953 m., jis buvo pakviestas Romon būti liudininku toje byloje. Šiuo metu jis yra Marijonų seminarijos tarybos sekretorius. Jo dienos ir dabar yra užimtos darbu, malda ir pareigų atlikimu. Jo niekada nerasi be darbo — tai jis rūpinasi lietuviška veikla, tai jis sėdi prie rankraščių, juos taisydamas, ar prie mašinėlės, ką nors rašydamas ar perrašydamas. Kartu jis tebėra kaip ir seniau giedrios nuotaikos ir pilnas ryžto darbuotis Dievui ir žmonėms.

Kun. Kaz. Matulaičio jubiliejus atžymimas spalio mėn. 21 d. 11 val. Jis pats šią dieną Marijonų seminarijos koplyčioje atnašauja šv. Mišias, padėkodamas Dievui už suteiktas malones. Garbingam Jubiliatui, sulaukusiam auksinės kunigiško gyvenimo sukakties, linkėtina dar daug Dievo palaimos ir darbingų dienų, kad jo, kaip kunigo, vienuolio, visuomenininko ir rašytojo talentas dar ilgai neišsektų ir plunkna neužlūžtų.

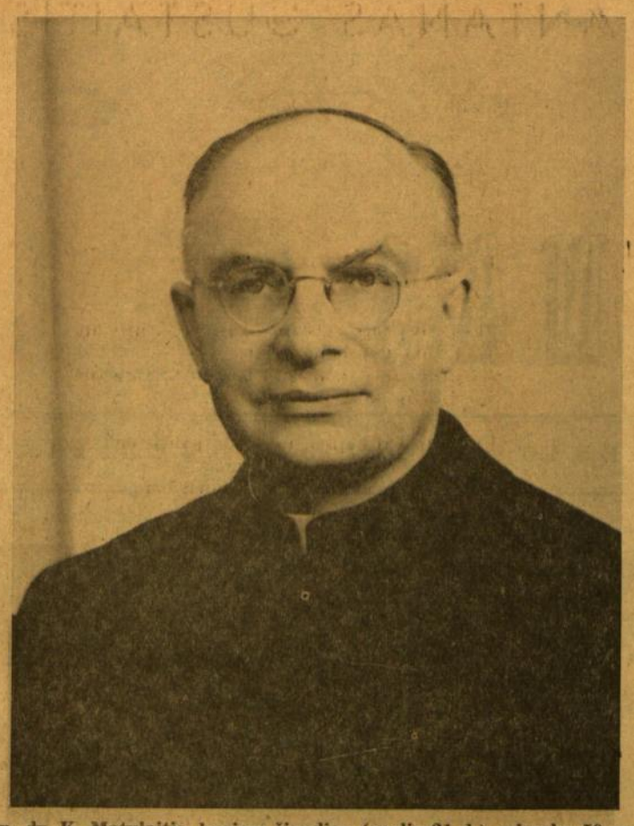

Kun. dr. K. Matulaitis, kuriam šiandien (spalio 21 d.) sukanka 50 metų kunigystės.

S. Sidabras — Vaza su gėlėmis (akvarelė)

Iš buv. telšiečių dail. parodos Čiurlionio galerijoj

● **Dail. Algirdas Kurauskas,** vienas iš pirmųjų Lietuvių foto archyvo bendradarbių ir paskaitininkų, sutiko būti oficiliu LFA dailės skyr. vedėju. Jis palaikys ryšį su lietuviais dailininkais, rūpinsis jų darbų skaidrių rinkimu, jų tinkamu pristatymu viešumai ir aplamai LFA veiklos menine priežiūra.

Ofs. 735-4477, Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. ĖISIN-EISINAS
Akušerija ir moterų ligos
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414. Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak. Šeštad. 12—3 val. popiet
Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
J O K Š A
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad. ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 v. ir nuo 5 iki 8 v. v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 6 iki 9 v. v.; šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susitarus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. — REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p., 6-8 val. vak. Šeštad. 12-3 val., o trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak., išskyrus trečiadienius.
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773; Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIONAS
C H I R U R G A S
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv., 5 — 8 val. antrad. ir penkt. 1 — 4 val.
Priiminėja tik susitarus

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9—11 ryto ir 4—8 v. v. Šeštad. 9 v. r. — 2 v. p. p.

ASSOCIATE OPTOMETRISTS
Lietuviškai kalba
DR. FRANK PLECKAS, OPT.
3424 W. 63rd St., GR 6-7044
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val.: 9:30—12:30 ir 1:30—3:30
Kitom valandom susitarus.
Uždaryta antrad. ir trečiad.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. ofiso PR 6-7800; Namu 925-7697
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1—9 val. p. p. Išskyrus trečiadienį

Tel. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val., pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš Šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: pirmad., antrd., ketv., penkt nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu:
Telef. REpublic 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL.: 1 v. p. p. iki 8 v. v. kasdien trečiadieniais uždaryta; šeštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 val. popiet.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PŪSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val. antrad. nuo 2—5 popiet ketvirtad. nuo 6—8 vak
Ofiso telef. 776-2880
Rez. telef. PR 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos. 2-8 v. v., penktad. 10-12 v. r., 2-8 val. vak. Šešt. 1-4 v. vak. Sekmad. ir trečiad. — uždaryta.
Rez. tel. WA 5-3099.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223
Atostogose iki spalio 23 d.
Kreiptis į Dr. Valį - Laboką.

Of. tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
C H I R U R G A S
2454 West 71st Street
Priiminėja ligonius tik susitarus
Val.: 2—4 p. p. ir 6—8 v. vak. Treč. ir šeštad. uždaryta

Telefonas — GRovehill 6-2823.
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak. Šeštadieniais 1 iki 4 val.
Trečiadienį uždaryta

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6648 S. Albany Ave.
Val., pirm., antrad., ketv. 6—8 v vak.; penkt. ir šeštad. 2—4 popiet.
Kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 767-2141. Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val., pirmad., antrad., penktad. 1—4 ir 6—8 v. v.; ketvirt. 5—8 v. vak. Šeštad., 10—2 val.

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopedas. Protezistas
Aparatai-Protezai, Med. ban. dažai, Spec. pagalba kopoms (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštad. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WAlbrook 5-5076

Rez. tel 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS, GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti HU 8-3222

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PROspect 8-1717
Rezid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
C H I R U R G A S
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val.: kasdien nuo 6—8 val. vak. Šeštad. 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal susitar
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849. rez. 388-2233
PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9 antr., penktad. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Ofiso — HE 4-5758.
DR. M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos. antradieniais, penktadieniais 2-9 v., šeštadieniais 10-1 v. p.p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

Expo 67 bendrojo vaizdo detalė...

ŽMOGUS IR PASAULIS

Nuostabųjį Expo 67 prisiminus

ZIGMAS UMBRAŽŪNAS

Dar tik kelios dienos ir su bekrintančiais rudens lapais Montrealyje užsidaro vartai į EXPO 67. Kai prisimeni lankymąsi šitoje nepaprastoje parodoje ir jo je patirtus įspūdžius, tai pats parodos uždarymo faktas kažkaip nostalgiškai primena visus įspūdžius, gal kaip ir tie rudens lapai jau praėjusią ir niekada nebegrįžtančią vasarą...

Sėdžiu ir galvoju. Jau teko gana daug visokių parodų ir mugių matyti, pradedant jomarkais ir atlaidais tolimoje Žemaitijoje ir baigiant piknikais ir įvairiomis parodomis Vakarų Europoje ir šiame kontinente. Daugiau ar mažiau įdomiai ir įvairiai praleidi dieną ir... praeina kiek laiko ir daug ką pamiršti. EXPO 67 — tuo atžvilgiu visiškai išsiskiria iš visko, kas iki šiol matyta. Kaip geras pastatymas teatre, kaip puikiai susuktas filmas, kaip didelio menininko sukurtas kūrinys—vis tai vienu tai kitu metu prie jo sugrįžti ir kažką prisimeni, kažką per galvoji, kažkokios naujos mintys, idėjos ir nuotaikos ateina. Taip yra ir su EXPO 67.

Grįžus namo, buvau paklaustas, kaip man patiko paroda. Iš tiesų, aš nieko negalėjau atsakyti, nebent kad paroda didelė, daug įdomių pastatų ir juose daug įdomių dalykų, ir, svarbiausia, daug, daug ir labai daug žmonių. Man čia prisimena vienas toks nutikimas, kurį papasakojo buvęs mūsų pasiuntinybės Romoje patarėjas ar sekretorius Blynas: neva atvykęs į Romą popiežiaus senų dienų draugas ir užklausęs jo, kiek jam reiktų laiko skirti Romai pamatyti ir jai pažinti. Vienos dienos, atsakęs popiežius, jei jo draugas norįs Romą gerai pamatyti. Bet jei jo draugas turįs noro tikrai ją pamatyti, gal užtektų metų ir kitų, o Romą pamatyti ir ją tikrai pažinti žmogui, net Romoje gyvenančiam, neužtektų viso amžiaus...

Taip ir su EXPO 67. Kas nori ją gerai pamatyti, užtenka vienos dienos, taip kaip padarė mano kitas kaimynas, bet, iš kitos pusės, susitikau Montrealyje gyvenantį mokslo dienų draugą, kuris pats nebežino kiek daug kartų parodoje lankėsi ir, sakosi, tik dalelę jos matęs.

Tiek daug ten sukauptų meno, mokslo, naujų atradimų, architektūros lobių, tiek daug naujų ieškojimų ir ateities planų, tiek daug nuostabių idėjų, tiek daug naujo, kas žmonijos laukia ateinančiose kartose, kad net sunku ir aprėpti, bent paviršiumi daug ką pamatyti, nors tam skyręs diena iš dienos visus šešis mėnesius.

— Gal tai paskutinė proga mano gyvenime, — jis man sako, — tai pasitraukiau šešiems mėnesiams iš darbo, lankau kone kasdien parodą, kai ką beveik studijuoju, kur tik sugriebiu galimybę, einu į koncertus, operų ir teatrų pastatymus, juk iš viso pasaulio čia tiek daug visko suvežta paties geriausio...

Kažkodėl pats nesuprasdamas dėl ko, užklausiau jį, kone bereikalingai:

— Sakyk, mielasis, po šitiek pastangų, ar turi kokį nors, taip čia pasakius, kokį nors bendrą įspūdį, ar kokį atsakymą į klausimą nors, ką gal manei surasti, ir gal kokį atsakymą į šių dienų žmogų kankinančias problemas... Gal?..

Aš nebeužbaigiau savo klausimo. Iš jo susimąsčiusių akių mačiau, kad jis manęs negirdi. Jis gilaus ir ramaus galvojimo žmogus, tikras humanistas, taip pat ir labai realus. Ir iš tiesų, ką jis galėjo į mano klausimą atsakyti?

Skaitytojas, numanau, jau nujaučia, kaip sunku trumpo rašinio rėmuose suglaustai išreikšti bent dalį įspūdžių ir nuotaikų, kurias sukelia EXPO 67. Kai kurie amerikiečių laikraščiai, aprašydami paviljonus, pirma pamini, kiek kuris paviljonas kainavo pastatyti ir įrengti. Čia man prisimena Paryžiaus taksistas, kuris visą dieną vežiojo Texaso milijonierių, rodė Louvrą, Notre Dame ir kitas neįkainojamas vertybes, bet vis negalėjo milijonieriaus nustebinti, kol, pagaliau, parodė kažkokį gramozdą ir pasakė, kad tai pastatyti kainavo 50 milijonų dolerių.

— Čia pirmas dalykas, kuris tikrai man įdomus Paryžiuje,— pareiškė "turistas".

Iš tiesų — sunku surasti bet kokį kriterijų, kuriuo remiantis būtų galima EXPO 67 vertinti, suprasti ir apibūdinti. Rengėjai įtempė milžiniškas ir nepaprastas pastangas, kad kiekvienas parodoje rastų bent dalelę to, kas jam artima ir įdomu. Pats vietos parinkimas, man regis, buvo idealus. Montrealis lyg ir apjungia seną ir naują pasaulį, romanų, gal tiksliau prancūzų, ir anglosaksų civilizacijas ir kultūras, kurios per šimtmečius formavo ir tebeformuoja ar bent turi lemiančios įtakos į visos žmonijos civilizacijos ir kultūros eigą.

Pats išorinis ir techniškas parodos apipavidalinimas taip pat tiesiog nuostabus. Buvo vėsus, bet saulėtas rytas, kai pirmą kartą atsidūriau kone parodos centre ir visą plotą apvažinėjau iškeltais traukinėliais. Danguje nė debesėlio. Aplinkui parodos salas — giliai mėlynas Šv. Lauryno upės vanduo. Ir visame šitame mėlynumo fone —daugybė spalvų, formų, vėliavos plazda vėjuje, paviljonų moderniškiausios ar net fantastiškos formos patraukia akį, žavi, stebina... Nejučiomis kažkaip pajunti nepaprastą nuotaiką ir net savotišką džiaugsmą. Vakarais visi parodos plotai pavirsta į fantastišką spalvų, iliuminacijų reginį, kuris palieka neišdildomą įspūdį.

Mane intrigavo pati pagrindinė parodos tema: "Žmogus ir jo pasaulis". Pats pavadinimas yra kilęs iš prancūzų lakūno, rašytojo ir filosofo Antoine de Saint - Exupery vietos knygos, kurios angliškam vertimui kaip tik buvo duotas šitas pavadinimas. Regis, puikesnę mintį būtų sunku surasti. Ir didvyriškai žuvęs Saint-Exupery, o taipgi jo iškeltos humaniškos idėjos tikrai čia buvo tinkamai pagerbtos.

Apie šią pagrindinę temą ir sukasi visas EXPO 67, kurios išplėtojimui pašvęsti ištisi paviljonai, o taip pat ir tautiniai paviljonai, daugiau ar mažiau laikęsi tos pačios minties. Kiekvienas pozityvus darbas, parafrazuojant Saint - Exupery, net ir paprasčiausios plytos mūrijimas prisideda prie geresnio pasaulio kūrimo. Ir taip pradedame Žmogaus kelionę per jo pasaulį nuo paprasčiausios ir primityviausios celės evoliucijos iki jo pastangų pasiekti mėnulį, Marsą ir patirti paslaptingiausias gyvybės, jos išlaikymo, Begalybės, Nežinomybės,Amžinybės paslaptis. Šios temos rėmuose matome progresuojantį Žmogų, bežengiantį į 21-jį šimtmetį. Mokslas, technologija, fizika, elektronikos pasiekimai, plastika architektūrinės naujenybės ir jos įgyvendinimui naudojamos medžiagos, universo ir jūrų gelmių, atomo ir erdvių tyrinėjimai, esamų resursų racionalus sunaudojimas, žmonijos daugėjimas ir milžiniškos su tuo daugėjimu surištos problemos —vis tai temos, susietos su žmogumi ir jo pasauliu.

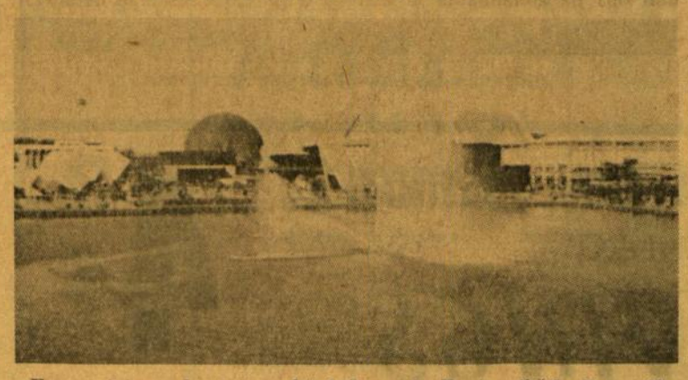

Fontanai ir modernioji architektūra prie Tautų aikštės Expo 67.

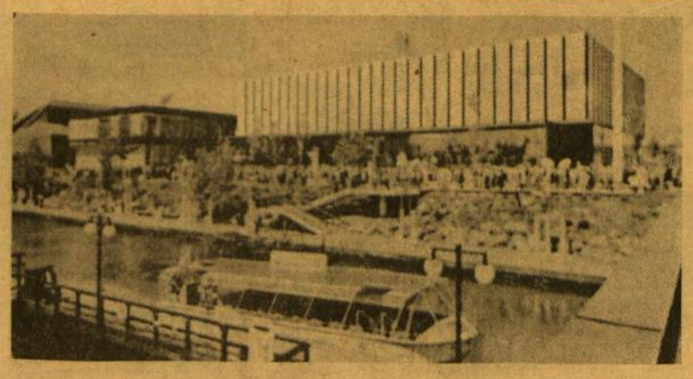

Labiausiai lankomas Čekoslovakijos paviljonas

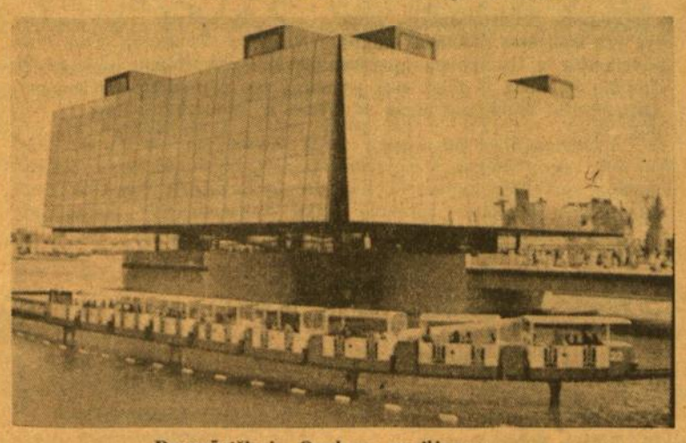

Prancūziškojo Quebeco paviljonas

Šiuose bendruose paviljonuose dalyvavo daugelis tautų ir parodė naujausius ir paskutiniausius savo mokslinius tyrinėjimus ir laimėjimus. Kažkaip jauti didelę pagarbą žmogaus minties pastangoms, bet taip pat prisimeni ir Šekspyro žodžius, išreikštus Hamleto lūpomis, kad mūsų regimąjį ir apčiuopiamą pasaulį dar supa dvasinis pasaulis, kuris siekia nei mūsų vaizduotei, nei mūsų protui dar neapčiuopiamas Universo begalybes. Beieškant kiek praktiškesnio atsakymo į šias temas, netikėtai užtikau Indijos paviljone Pandit Jawoharlal Nehru žodžius, kadaise pasakytus Indijos parlamente: "Šių dienų gyvenime yra du patys svarbiausi elementai — mokslas ir dvasinė gyvenimo išraiška. Jei mes išlaikysime pusiausvyrą tarp tų dviejų elementų, mums bus gera, o taip pat bus gera ir visam pasauliui".

Man regis, kad šitie Nehru žodžiai kaip tik ir išreiškia dabarties pasaulio ir žmogaus minties nerimastį. Beieškant atsakymo į pagrindinę parodos temą, bandžiau aplankyti kiek galima daugiau tautinių paviljonų, kurie daugiau ar mažiau sukosi apie tą patį ratą. Mano didžiam nustebimui, aš neradau jokios paguodžiančios minties, taip vadinamųjų, didžiųjų galybių paviljonuose. Dėl nesuprantamų priežasčių amerikiečiai pastatė impozantišką paviljoną, savotiško baliono formoje, bet, išskyrus erdvės tyrinėjimų skyrių, tas paviljonas viduje ir yra "balionas", taip sakant, tuščias... Sovietai savo pasirodymu bandė šaudyti iš sunkiųjų armotų. Jų elegantiškas, italų architektų sukonstruotas paviljonas, viduje daugiau panašus į didžiulę, sujauktą "Hardware Store". Bent kelis kartus lankiausi tame paviljone ir bandžiau surasti atsakymą, kodėl čia tiek daug visa ko prigrūsta. Sovietai per 50 metų yra pasiekę impozantiškų rezultatų mokslo, fizikos, ir technologijos ir pan. srityse. Bet kuo ir ką norima nustebinti Maskvos mokyklų primityviškais vaikų piešiniais, senais automobilių modeliais ir bent 2 tuzinais televizijos aparatų, kokius Amerikoje dabar tebeužtinkame tik senose ir apleistose tavernose? Tiek daug tame paviljone bereikalingų dalykų, kad tiesiog nuostabu, kokį tikslą ir skonį turėjo to paviljono planuotojai. Beje, tai vienintelis paviljonas visoje parodoje, kur lankytojams buvo siūlomi įvairiausi pamfletai ir "literatūra".

Kalbant apie sovietų paviljoną, norisi prisiminti ir lietuviškuosius eksponatus. Tiesiog džiugu buvo matyti iš beveik tuzino moderniosios architektūros pavyzdžių visoje Sovietų Sąjungoje bent pusę jų iš Lietuvos. Proporcingai lietuviai "brolišku tautų" tarpe užima žymesnę vietą, negu buvo galima laukti. Ir tai, man atrodo, pačių lietuvių pastangų dėka.

Panašų "pasirodymo" tikslą ir uždavinį kaip sovietai turėjo ir prancūzai, bet kaip jie visai skirtingi. Didžiulis, labai moderniškas, paviljonas logiškai padalytas į skyrius, daug erdvės, elegantiškas, šiltai žmogiškas. Jame daug meno, istorijos, mokslo atsiekimų ir naujų ieškojimų. Visa tai kelia tikrai kultūringą nuotaiką. Kelis kartus lankiausi tame paviljone ir kiekvieną kartą išsinešiau kažkokį šventišką ūpą. Tik mane intrigavo keistas klausimas: kodėl taip puikiai ir meniškai suorganizuotas paviljonas, palyginti, nebuvo gausiai lankomas?..

Panašiu principu buvo suorganizuotas ir anglų paviljonas. Bet jame buvo daugiau "triksų", todėl eilės prie paviljono buvo ilgesnės negu prie prancūzų. Tas pats pasakytina ir apie italų, vokiečių ir kitų didesnių tautų paviljonus.

Bet maloniausių prisiminimų tebeturiu iš tų paviljonų, iš kurių tikėjausi mažiau. Man didelio įspūdžio paliko Indijos, Meksikos, Irano, Japonijos, Belgijos, Graikijos, Egipto ir kitų tautų paviljonai. Kalbant apie kraštus iš anapus geležinės uždangos, lankytojus tiesiog stebino Čekoslovakijos paviljonas, prie kurio visada susidarydavo didžiulės eilės, kad reikdavo laukti 3-4 valandas, norint į jį patekti. Bet kas valgydavo tikrai puikiai ir visai kapitalistiškai įrengtuose čekų paviljono restoranuose, tas už gerą kainą įeidavo į paviljoną be eilės. Beje, kelneriai ten buvo aprengti visai kapitalistiškai, beveik kiekvienas kalbėjo laisvai prancūzų ir anglų kalbomis, mielai, taigi ir visai kapitalistiškai, priėmė arbatpinigius. Pats čekų paviljonas puikiai ir labai meniškai įrengtas, jame beveik jokios propagandos, eksponatų tarpe rodė net ištisą rankų darbo kelių šimtmečių senumo altorių, atvežtą iš mažo kaimelio Čekoslovakijos gilumoje. Aplamai, čekai tikrai stebino lankytojus. Paviljone rodė labai naujovišką "Žmogaus kilmės" filmą, o kitoje vietoje, specialiai pastatytame teatre "Laterna Magika", buvo demonstruojamas ypatingas 3-jų dimensijų filmas, kur vyksmas paraleliai vyksta scenoje ir filme. Gal nebuvo tame spektaklyje didelio meno, bet meistriškumas stebinantis.

Užsiminiau apie filmus. EXPO 67 galima vadinti tiesiog filmų paroda, kur filmas tiek daug tarnavo tiek bendrai temai išryškinti, tiek tautinių paviljonų siekimams geriau parodyti. Nesileidžiant į tolimesnį šio reikalo atpasakojimą, galima tik tiek pasakyti, kad filmo ateitis yra tiesiog neišmatuojama: naujos technikos, nauji filmavimų būdai, režisavimo, filmų "sukirpimo", garsų pritaikymo metodai. Plačiąją publiką visos tos naujenybės gal pasieks tik už kelerių metų, bet nauji bandymai filmų srityje tiesiog pritrenkiantys.

Pagaliau kanadiečiai šalia EXPO 67 suorganizavo dar ir iki šiol niekur pasaulyje tokio plataus masto nebuvusį meno, muzikos, operos festivalį, kuriame dalyvavo beveik iš viso pasaulio pačios žymiausios ir rinktiniausios jėgos. Vien tik skaičiai jau impozantiški — tame festivalyje dalyvavo apie 25,000 programos atlikėjų, suruošti daugiau kaip 200 spektaklių, kuriuos aplankė apie 5 milijonai žmonių. Čia dar neįskaitomi tautinių šokių, chorų rateliai ir tautinių paviljonų pasirodymai, nors juose dalyvavo taipgi neei-

(Nukelta į 4 psl.)

ANTANAS GUSTAITIS

Iš premijuotos knygos "Ir atskrido juodas varnas"

MANDAGŪS PONAI

Mes ponai mandagūs: plaukai sulaižyti,
Suglostytos kelnės į kantą,
Ir ėmę viens kitą į žandus daužyti.
Cituojam Šekspyrą ar Kantą.

Prieš savą mes nirštam, o priešą užmirštam
Tauresnio gyvenimo dėlei,
Jei krūmuos per karą iš baimės nemirštam —
Mes vėliak taikos balandėliai:

Už baltą balsuojam, už juodą pamąstom,
Sutarę su nuogu — nuogėjam,
Kol nesys pražysta tėvynės radastom
Tautinių dorybių mėgėjam.

Tik jeigu rūstybėj liežuviui atklabus
Mandaginam nepraustas burnas, —
Viens kitą sutikę, pasakome labas,
O skirdamiesi tariame — durnas!

KULTŪRINIAI MAINAI

Tau, tėvyne, manos snaigėm
Vargo kelią klojam,
Tau aukoti amžių baigiam,
Tau ir apsilojam.

Ar išalkus, ar ištroškus,
Vis paguosti einam,
Mūsų karvės — tavo ožkos,
O lygiom sumainom.

Mes tau meilę, grūdo skalsą,
Kol gyvybė laikos —
Tu mums Kremliaus šunio balsą
Tonuos balalaikos.

Mes sesutei šilko skarą,
Diržą auksu lietą,
O brolelis mums per karą
Kulkę pištalieto.

Mes tau raštų šimtą arų,
Prakalbų kūrybą —
Tu nuo stalo proletarų
Kūčioms vieną grybą.

Kai rytojus neramina.
Mes tau laisvės bilių,
Mes tau galvą Gedimino,
O tu mums... kubilių.

KANTRYBĖ

Jaunystės juokas. Kantilena.
Merginos šoka rateliu, —
O aš po kojom — —po velėna —
Guliu, klausausi ir tyliu.

Ragauja priešai mano vyną.
Draugai — kvatojas iš eilių,
Rūstis net šonkaulius gaivina —
Guliu, klausausi ir tyliu.

O kai karštai mylėta Nastė
Su vyru sėdas tarp gėlių, —
Norėčiau pro žoles įkąsti —
Guliu užsėstas ir tyliu.

NATURE MORTE

Žvakidė. Dvi rankos per stalą nukartos.
Prigniaužtas banknotas prie rūtų šventų.
Parvirtus taurelė tarp silkės ir chartos,
Degtinė ant šūkio "Už laisvę tautų".

O dūmų atšvaistėj — pasaulis kaip keras:
Kopūstai ir dešros jurginų spalvos,
Ir akys — dvi akys, lietuviškai geros,
Kaip gyvos mums šypsos iš kiaulės galvos.

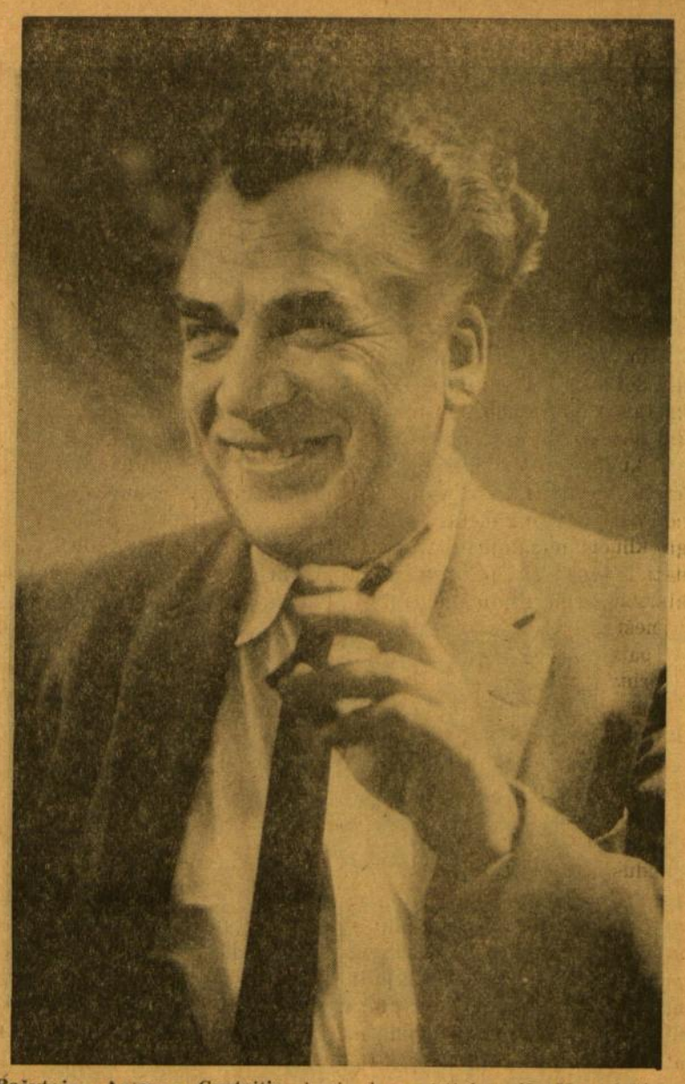

Rašytojas Antanas Gustaitis, kurio humoristinių eilėraščių rinkinys "Ir atskrido juodas varnas" pripažintas geriausia 1966 metų knyga. Už ją autorius ir gauna reikšmingiausią mūsuose Lietuvių rašytojų draugijos premiją, kuri Antanui Gustaičiui bus įteikta Lietuvių kultūros kongreso metu rengiamam literatūros vakare lapkričio 24 d. Chicagoje. Premijai skirti komisiją šiemet sudarė: pirm. Pr. Naujokaitis, sekr. P. Jurkus ir nariai — dr. K. Ostrauskas, dr. Pr. Bagdas ir L. Žitkevičius. Knygą išleido Santara - Šviesa. (Nuotr. V. Maželio)

Ada Montvydienė - Peldavičiūtė — Žvejo portretas (Austrija)

Ados Peldavičiūtės - Montvydienės netekus

Šių metų rugsėjo mėn. 14 d. New Yorke mirė dailininkė Ada Peldavičiūtė—Montvydienė. Mirė širdies priepuoliu, staiga, netikėtai ir nelauktai. Dailininkė, 1936 m. baigus Kauno Meno mokyklą, tolimesnėms studijoms išvažiavo į Italiją. Meno akademijoje, Florencijoje, užsirekomenda vo kaip stipri tapytoja ir piešėja. To meto žymus italų dailininkas, pedagogas Felicitas Carena, susidomėjo jaunąja dailininke iš Lietuvos ir daug laiko paskyrė jos studijoms. Nevaržydamas jos kūrybinės laisvės, jis ypatingą dėmesį atkreipė į Peldavičiūtės bendrą dvasinį brendimą, padėdamas jai išvystyti savitą filosofinį mąstymą ir atpalaiduodamas ją nuo eilinių posūkių į tapybos techniką ir priemones.

Ada Montvydienė - Peldavičiūtė

Sugrįžusi į Lietuvą, Ada dalyvauja įvairiose parodose. Jos darbais susidomi ir juos gerai įvertina Vorobjovas, Vienožinskis ir kiti to laiko Lietuvos meno kritikai.

Po karo Ada dalyvauja pirmoje pokarinėje meno parodoje Insbruke, Austrijoje. Parodoje dalyvavo daugiau kaip šimtas dailininkų, bet lietuvaitė dailininkė austrų meno kritikų iškeliama kaip viena iš stipriausių ir įdomiausių parodos dailininkių ir tuo pačiu pasidaro parodos dėmesio centru.

Atvykusi į Ameriką, Ada dirba privačiai. Tapo portretus, kurių nemažas skaičius paplito meno mylėtojų ir kolektuotojų tarpe. Dailininkės kūryba kiekybine prasme niekuomet nebuvo gausi, nes ji pati statė sau labai aukštus reikalavimus ir iš studijos neišleisdavo nė vieno darbo, kuris nepatenkino jos pačios savikritikos. Ada gyveno menu ir menui. Nemėgo viešumos ir gerai jautėsi tik labai artimų bičiulių tarpe. Gyveno kone atsiskyrėlės gyvenimą, pilną didelių užsimojimų. Mirdama paliko daug iki detalių subrandintų sumanymų naujoms tapybos kompozicijoms. Lietuviškasis meno pasaulis Amerikoje neteko vieno labai svarbaus nario. Jos įnašas į lietuviškos dailės raidą yra ryškiai pastebimas. Meniškuoju jos palikimu besirūpinantys planuoja surengti dailininkės darbų parodą, kuri plačiau supažindins Amerikos visuomenę ir Amerikos lietuvius su dailininke ir jos pasauliu.

Pranas Lapė

ŽMOGUS IR JO PASAULIS

(Atkelta iš 3 psl.)

linės jėgos, kaip vilniškis tenoras Noreika ir pan. Galima tad įsivaizduoti, kiek meno ir muzikos buvo sukaupta vienoje vietoje ir tokiu trumpu laiku. EXPO 67 Montrealio lietuviams ir parodos lankytojams taip pat sudarė progą pamatyti ir iš okupuotos Lietuvos atvykusius menininkus.

— — —

Besilankydamas parodoje ir matydamas žmogaus minties, kūrybinio genijaus didybę, žmogaus ieškojimų ir ištvermės begalybę, stebėdamas nuostabius technologijos ir erdvių užkariavimų pasiekimus, kažkaip pasąmonėje visada prisimindavau vėl tą patį Šekspyrą, kuris "Hamlete" klausia, kas gi iš tiesų yra žmogus?

Pagaliau ar EXPO 67 taikingoje atmosferoje vaizduojamas didingas žmogus ir jo pasaulis yra tikras? Šio didingo žmogaus pasaulyje milijonai kenčia badą ir nuo bado miršta, milijonai išleidžiami erdvių priežastims tyrinėti. Sovietų paviljone po stiklu padėta lėlė su lietuvišku taut. rūbeliu lyg simboliškai parodo kokiame "didingo melo" pasaulyje gyvenam. Man vis prisimena Meksikos paviljonas, kuriame, tur būti, bandyta parodyti, jei iš viso tai galima, tikrasis žmogus, bandantis išsivaduoti iš jį supančių "Mažų pasaulių", kuriuose kai kada sunku atskirti niekšybę ir gėrį. Žmogus — brutalus kaip džiunglių tigras. Tas žmogaus brutalumas sugriovė pirmykščių Meksikos ainių nuostabiai išvystytą civilizaciją ir beveik išnaikino jos žmones. Ar, pagaliau, kaip leidžiama XX-tame amžiuje senoms ir civilizuotoms tautoms skęsti "didingo melo" tvane, kai beveik barbarams suteikiamos "nepriklausomybės" ir jiems leidžiama mokyti senąsias tautas kaip civilizuotai gyventi?

Iš tiesų — prošvaistėmis EXPO 67 parodė ir tokį žmogų. Tik gal nevisai drąsiai. Niekas nenori, net Dorian Gray, drąsiai pasižiūrėti į save, pamatyti save visai tikrą, kad ir sudužusio veidrodžio skeveldrose...

Tačiau iš kokio taško bežvelgtumei —EXPO 67 buvo didinga žmogaus minties ir kūrybinio genijaus manifestacija, žmogaus, kad ir giliai pasimetusio begaliniame interesų konflikte, bet vis tiek drąsiai besiveržiančio į erdves.

Regis — vėl matau tą saulėtą rytą ir tą spalvingumą ir vėjuje plazdančias vėliavas, kai už lango rudens vėjas blaško bekrintančius lapus ir viskas skęsta lietuje. Nostalgiškas tos neužmirštamos parodos prisiminimas liudija, kad tai tikrai buvo nepaprastas įvykis. Sudie — EXPO 67.

ĮNAŠAS Į KULTŪROS LOBYNĄ

A. ŠANTARAS

Dr. Juozas Dauparas, ŽEMĖS ŪKIO ŠVIETIMAS. Studija. Chicaga 1967 m. Išleido autorius savo lėšomis. Knyga kietai įrišta, 287 pel., kaina $5.00. Gaunama "Draugo".

*

Kai į rankas patenka nauja lietuviška knyga, tą ačimirką išgyveni su nuostaba ir liūdėsiu. Nustembi autoriaus pasiryžymu kurti, nežiūrint, kad veikalas gal būt, turės labai ribotas galimybes ir tiražo ir skaitytojų prasme. Dr. J. Dauparo studijos apie žemės ūkio švietimą pasirodymas šiose sąlygose tąipgi yra maloni staigmena lietuviško rašytinio žodžio mylėtojui. Ši studija padrąsins ir kitus kultūrininkus, kažkaip nedrįstančius leistis į mūsų tautinės kultūros apraiškų nagrinėjimą. Labai teisingai dr. J. Dauparas savo žodyje į skaitytoją pabrėžia, kad visa, kas liečia nepriklausomos Lietuvos gyvenimą, dažnai gali būti niekada nebepakartojama medžiaga ir duo menys. Šis dr. J. Dauparo tvirtinimas tinka visoms mūsų tautinės kultūros apraiškoms.

"Žemės ūkio švietimas" yra išsami studija, paremta statistiniais duomenimis, pajvairinta nuotraukomis ir parašyta išlyginta kalba. Pirmoje studijos dalyje apžvelgiama bendrai žemės ūkio švietimo vysktymasis Europoje, gi antroji dalis skirta Lietuvos žemės ūkio švietimo aprašymui, problemoms ir svarstymams.

Nėra abejonės, jog dr. J. Dauparo studija bus sutikta su dėmesiu kiekvieno, kuriam artimi mūsų tautinės kultūros rūpesčiai. Norėtųsi čia, kad ji būtų plačiai skaitoma ir mūsų besimokslinančio atžalyno, kad jie pažintų savo tėvų kraštą ir jo kultūrą, bei užsikrėstų knygos autoriaus mokslinio darbo užsidegimu ir meile. Toji visur juntama autoriaus meilė savo tėvų kraštui net rimtą mokslinę studiją paverčia įdomiai skaitomu veikalu. Ir tai visai suprantama nes autorius, būdamas ir pedagogas ir agronomas, šią studiją rašė kaip "dėkingas sūnus — mylimai tėvynei Lietuvai". Norėtųsi manyti, kad tai ir yra pagrindinė priežastis, kad šis mokslinis darbas yra skaitomas lengvai.

Natūralu, kad dienraščio skiltyse sunku įsileisti į platesnį veikalo nagrinėjimą. Tačiau reikia manyti, kad dr. J. Dauparo studija susilauks išsamesnio aptarimo, kaip svarbus įnašas į mūsų tautinės kultūros pažinimą.

Studijos pavadinimas yra pakartotas atskiruose puslapiuose vokiškai ir angliškai. Bet būtų gera, kad bent lietuviškos dalies kelių puslapių santrauką angliškai būtų radus vietos knygoje. Dr. J. Dauparo atliktas darbas yra didelis, svarbus ir vertas mūsų skaitančios visuomenės dėmesio.

Nebūk per drąsus — akis išdegsi, nebūk per lėtas — dalies neteksi.

ST. ZABRODSKAS
MIESTO IR NAMŲ STATYMO KONTRAKTORIUS
Atlieka remonto, perstatymo ir namų statybos darbus, cemento darbus elektros įrengimus ir kt. Išrūpina reikalingus leidimus, iš miesto valdybos namų statymui, pertvarkymui ir remontavimui.
Visas darbas yra garantuotas ir apdraustas.
2040 West 52nd Street
Telef. — PR 8-7887
CHICAGO, ILLINOIS 60609

MOVING
perkrausto baldus iš arti ir toli.
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629, Tel. RE 7-7083

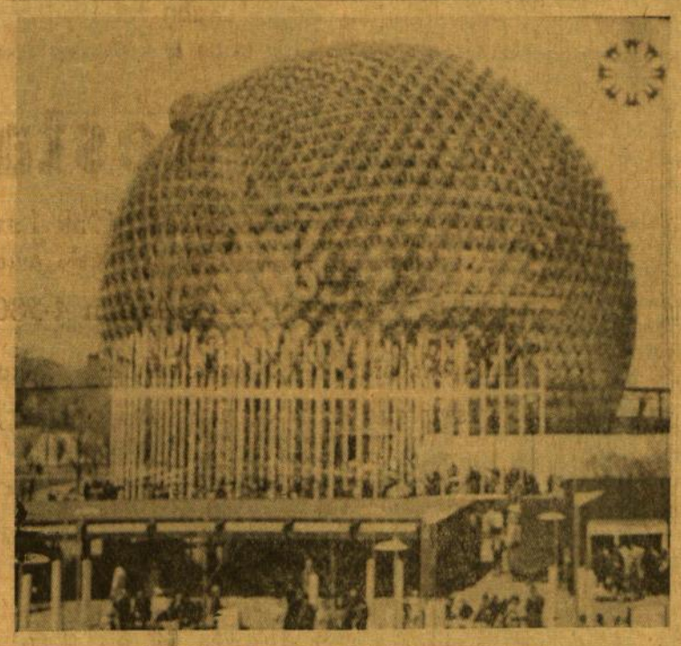

Jungtinių Amerikos Valstybių paviljonas.

Ponioms ir Panelėms
Švediškas masažas. Sauna ir garo vonios. Specialus masažas pavargusioms kojoms. Pašalinimas nereikalingų plaukų elektrolysis būdu.
JANINA POCS, MARSHALL FIELD ANNEX BUILDING
25 E. Washington St. Suite 1420
Tel. DE 2-6631 ir namų NA 2-6712

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakarais pirmadieniais 7 val. vakaro
7159 South Maplewood Avenue
Chicago, Illinois 60629
VISOS PROGRAMOS IŠ WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg. FM
Telef. HEmlock 4-2418

PADIDINTAS DIVIDENDAS VISOM TAUPYMO SĄ-TOM
4 3/4% on savings accounts
5 1/4% on investment bonus
NUO SAUSIO MĖN. 1 D., 1967 M.
Sąskaitos apdraustos iki $15,000
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

Kas tik turi gerą skonį,
viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, PR 8-5875
Vedėjas — J. LIEPONIS
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro
Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 val. popiet

RINOS IR NUTEKAMIEJI VAMZDŽIAI
Ekspertiškai uždedam naujus ir taisome senus. Plinai apsidraudę. Darbas garantuotas.
A. ABALL ROOFING CO.
LA 1-6047 arba RO 2-8778

DEKORAVIMAS IŠ VIDAUS IR IŠ LAUKO
Kilimai ir apmušti baldai valomi.
J. RUDIS. Tel. CLiffside 4-1050

MARQUETTE PARK - AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE
80 MILIJONŲ PERŠOKUSI BENDROVĖ
CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4 3/4% METAMS
VISUOSE TAUPYMO SKYRIUOSE
6245 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILL. 60636 TEL. GR 6-7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ viena tarp žymesniųjų krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdingai, saugiai ir pelningai jau virš 43 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama palyginamai aukštą dividendą. Per paskutinius 10 metų Chicago Savings išmokėjo savo taupytojams virš 14 milijonų dolerių dividendų Chicago Taupymo Bendrovė stengiasi būti tikrai finansiškai ir teikti pačius geriausius patarnavimus savo taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis noriai prisidėdami darbais ir finansais, kad galėtų pasiekti geresnių gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalais kreiptis į Chicagos Taupymo ir Skolinimo Bendrovę išaugusią į virš $84.000.000 turto įstaigą.

CHICAGO SAVINGS BENDROVĖ kviečia visus lietuvius, ypatingai tuos, kurie dar nesate aplankę mūsų 84 milijonų dol. finansinės įstaigos, vienos įdomiausių visoje Chicagoje.

Atsilankę pamatysite gėlėmis išpuoštą pirmą įstaigos aukštą Laimės Šaltinėlį — Wishing Well, per kurį surenkama ir išdalinama kasmet įvairioms labdaringoms įstaigoms apie $1,200.00. Pamatysite plačiai žinomą didelį Chicago Savings Prezidentinį kambarį, kuriame yra vietos 200 asmenų ir kuris veltui duodamas organizacijų susirinkimams. Susirinkusiems veltui jame teikiame kavą. Šis kambarys yra išpuoštas dideliais Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentų paveikslais ir trumpomis jų gyvenimo žiniomis. Pamatysite įvairių rinkinių kabinetą ir daug kitų įrengimų bei patogumų, kuriais per metų metus naudojasi mūsų taupymo ir skolinimo nariai.

Ypatingai kviečiame vaikų tėvus pradėti taupyti vaikų mokslui reikalingus pinigus. Mes turime specialų skyrių, kuriame taupomi mokslui reikalingi pinigai (College Bonus Savings). Šiame skyriuje laikomiems pinigams mokami patys aukščiausi dividendai, net iki 5¼%. Šiandien mokslas kainuoja nuo $6.000 iki $12.000 ir daugiau. Jei pradėsite mažais mėnesiniais indėliais taupyti nuo vaiko jaunų dienų, tai nei neapsižiūrėsite, kai sutaupysite mokslui reikalingus pinigus. Galite pradėti $2.50, $5.00, $10.00 arba net $25.00 sumomis į mėnesį. Kai padėsite 200 kartų po $25.00, tai susidarys reikalinga suma. Tokiu būdu bus užtikrintas jaunimui reikalingas mokslas. Vaikams bus lengvesnė ir gražesnė ateitis, o tėvams ramesnė sąžinė. (Šio mokslo taupymo skyriaus nereikia sumaišyti su dabar garsinamu Certificatų taupymo skyrium)

Federalinės vyriausybės apdraudos įstaigoje visos taupymo sąskaitos apdraustos iki

Valdyba, direktoriai ir visi tarnautojai Jūsų lauksime.
JOHN PAKEL, Sr., Prezidentas

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:
1. Insured Family Savings
2. College Bonus Savings
3. Christmas Club Savings
4. Vacation Club Savings
5. Home Mortgage Loans
6. Home Improvement Loans
7. All Types of Insurance
8. Sell and redeem U. S. Bonds
9. Safety Deposit Boxes
10. Free Community Rooms for your organization meeting (Free Coffee)
11. Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members
12. U. S. Postal Stamp Machine Service
13. We sell Travelers Checks
14. Save-by-mail Kits
15. Notary Public Service
16. Two large Free Parking Lots
17. Free Theatre tickets two Saturdays each month for your children and mothers
18. Christmas party with gifts to College Bonus Members

PATOGIOS VALANDOS:
MONDAY 12:00 P.M.—8:00 P.M.
TUESDAY 9:00 A.M.—4:00 P.M.
WEDNESDAY Closed All Day
THURSDAY 9:00 A.M.—8:00P.M.
FRIDAY 9:00 A.M.—8:00 P.M.
SATURDAY 9:00 A.M.—12:30 P.M.

DVIGUBAS ATSISKYRĖLIS

Nauja Benedikto Rutkūno poezijos knyga

BEN. BABRAUSKAS

Visi mes esame atsiskyrėliai. Bendram kvartale atsiskiriam savom sienom savą keturkampį, kuriame šnekamės sava kalba, gyvename savom mintim, džiaugiamės skirtingu regėjimu. Atsiskyrėlis laisvai pasirenka savo atskirumą, ir dėl jo jis nieko nekaltina. Priešingai, jis patenkintas pačiu galėjimu tapti ir likti atsiskyrėliu.

Tačiau mano mielas bičiulis, vienvardis, poetas Rutkūnas nelemtai yra tapęs dvigubu atsiskyrėliu ir taip jau 18 metų leidžia savo dvigubos atskirties dienas. Kiekvienas esame savotiškas, esame individai. Niekad netikėjau H. Taine pasaka, jog žmogus esąs laiko ir aplinkos kūdikis. Net už vartų esanti minia yra ne vienalytė masė, bet iš atskirų ir skirtingų individų sudaryta mozaika.

Taip ir Benediktas Rutkūnas buvo ir, tikiu, liko savaip savotiškas. Iš tikrųjų, kiekvienas poetas toks yra ar bent toks turėtų būti. Lietuvoje poetų per daug neturėjome, ir kiekvieno jų skirtingybė buvo žinoma, pažįstama ir pripažįstama ar, kaip čia sakome, respektuojama. Niekas nesistebėjo nei Herbačiausku, nei Vaičiūnu, nei Gira, nei Rutkūnu. Kaip mokytoją, Rutkūną mokiniai mylėjo; kaip poetą, klausytojai ,pamenu, jį šiltai sutikdavo ir palydėdavo; kaip kolegą rašytoją ir Rašytojų dr-jos reikalų vedėją, rašytojai jį mėgo ir ypačiai vertino jo nuoširdumą.

Deja, čia Amerika. Didmiesčiai pilni visokio blogio ir iš čia kyiančio nepasitikėjimo. Tad nėra perdaug nuostabu, jog kai kam neįprastai nuskambės kažkokio atvykėlio nuoširdus žodis sukėlė tam tikrų abejonių ir konsekventiškai atskyrė jį nuo aplinkos. Kaip įtartiną ar net pavojingą. Ir taip neprašyta bei nereikalinga globa poetą atitvėrė dar viena siena, padarydama jį dvigubu atsiskyrėliu. Mūsų literatūros istorijoje Rutkūnas liks gyvas pavyzdys, kaip nesupratimas virsta nesusipratimu.

Maždaug 20 metų nesimatėme tik susirašinėjame. Ir tai nepastoviai: kartais 2 ar 3 laiškai lieka neatsakyti. Vienas gal laiko pritrūkstame, o kitas gal nepajėgia ar net pašto ženklo neturi.

Stebinąs poetinis nusiteikimas

Kiekvieną kartą, kai pamatau laikraštyje ar žurnale Benedikto Rutkūno poezijos, puolu su tam tikru nerimu: juk tai žodis beveik iš kito pasaulio. Žinai, kad žmogus turi labai daug, bet tik to vieno dalyko: laiko. Tačiau kūrybai laiko nepakanka: reikia ir nuotaikos. O argi gali rastis kūrybinės nuotaikos keistoje, kvailoje ir dažnai net šiurpą keliančioje aplinkoje? Ir kaip nesistebėsi, kai sužinai, kad tuo laiko tarpu gimė ir užrašyta net ketveras šimtų eilėraščių! Sakau: užrašyta. Bet štai, va, koks maniakas — nenaudojant specifinio graikiško pavadinimo — prisitaikęs pagriebia keliasdešimt tos poezijos lapų ir sunaikina ar kaip kitaip pražudo. Čia vėl mus nustebina poeto atmintis: pavogtus eilėraščius, ar bent jų daugumą, jis atkuria iš naujo.

Prieš kelias dienas maloni nuostaba užgriuvo mane: tai netikėtai išleista Bendikto Rutkūno eilėraščių knyga "Mėlyna diena". Žinojau, kad ji rengiama, bet sunku buvo tikėtis, kad kuri leidykla išleistų. Ir štai atsirado, kaip iš tos dainos, trys sesutės Antanaitytės, Lietuvos, beje, niekada nemačiusios, o nūnai gražiai išleidusios mūsų poeto eilėraščių rinkinį.

Naujas gyvenimas —senas veidas

Daug kas per tą laiko tarpą pasikeitė mumyse ir aplink mus, bet poeto Rutkūno veidas liko nuostabiai panašus. Jeigu tatai sakome, tai visų pirma turime pripažinti, jog jis yra turėjęs savą poetinį veidą. To įrodinėti, rodos, netenka tiems, kurie yra skaitę ir pažinę jo poeziją.

Nauja aplinka nedavė poetui išskirtinai naujų motyvų. Ji jam, matyt, svetima, lygiai kaip ir jis jai. Tad ir atskirtas ar priskirtas jis pajėgė likti atsiskyrėliu.

Vienuma kartais poetui atrodo palaimos pilna: "Šypsaisi tu, sušildytas vienatvėje palaimintos buities" (16 psl.). Ne be pagrindo poetas sugretina savo vienišumą su vienuolio:

> Aš kartais pamirštu pasaulį,
> tavo grožį
> ir saulės gundymus ir pats save
> ir, kaip vienuolis maldose
> paskendęs,
> slenku šešėliu vienišas gatve.
> (18 psl.)

Tačiau toji nuolatinė vienuma, toji dviguba atskirybė ne kartą poetą prislegia ir prasiveržia giliu asmeniniu skundu ar aimana:

Benediktas Rutkūnas

> Ir aš, ir aš, kaip ta raiboji,
> vis dar
> be židinio. Be šilimos. Be lizdo.
> (38 psl.)

Ne tik gegė raiboji, bet ir prie namo svyras topolis pasidaro poeto brolis:

> Aš kalinys. Ir tu kalėjime —
> įaugęs kojomis į molį.
> Abu akis mes pražiūrėjome,
> panūdę snieguose nubrist į tolį.
> (43 psl.)

Nuoširdus ir gilus susimąstymas yra pagrindinė pastarojo rinkinio gaida:

> Dainuoja dulkinos šermukšnių
> šakos
> paplentėje. Ne man. Ne man.
> Lazda keleivio paklaidūno
> rankoj
> išeisiu aš kaiman. (45 psl.)

Poetas jaučia, kad priims jį ten, neklaus, "kiek aukso su savim nešuosi".

Poetas — gamtos brolis

Rutkūnas yra tikras gamtos brolis: jam saulė gieda, "vėjas veidą brauko", 'kvapios ievos glosto", jo ausys girdi glūdučių skambalėlius, jis vis "kaip budintis vienuolis, žvaigždžių mįslėsna paskendęs". Jo gamta beveik ištisai lietuviška: ne ta, kur čia už lango, bet ana, likus ten toli. Gamtos suvokimas ir jos vaizdavimas jau rodo išskirtinį poeto veidą. Kas gi kitas pavartotų ir kam kitam tiktų tokie pvz. epitetai: beržai rainakelniai, šviesiaplaukis javas, varpos pilnagrūdės, mėnulis liūdnaveidis, naktis sidabrakė, linaburis luotas, paukštė sniegasparnė, vėjai šaltarankiai, daina šviesiabangė, melsvaplaukis rytas, išskėstarankiai žilvičiai, žemė auksaplaukė, žemė linaakė ir pan.

B. Rutkūno knygos viršelis, pieštas B. A. Rutkausko, OP.

Būdingas Rutkūno lyrikos bruožas — stoka jungties, kuri paprastoje kalboje išreiškia laiko santykį, priežastį, pasako išvadą. Net palyginimas retai išreiškiamas žodžiais "lyg", "kaip": dažniausiai tenkinamasi dviejų dalykų (nesujungtų) sugretinimu.

> Rykauja rytas.
> Gegės. Ragai — —
> Buski, mažyte,
> tu — pramigai! (52 psl.)

Santraukinė kalba, "konstruktyvizmas", daro Rutkūno lyriką dinaminę:

> Iš kiaušinio — kregždės, gulbės;
> jų giesmė — —
> Kas pasaulis? Dieve didis, —
> kas esmi? (13 psl.)

Jinai tinka, kaip matom, net filosofiniams pradams lyrikon įmegzti. Atsakyti visatos slėpinių klausimų tokie posmai, aišku, negali, tačiau pats jų poetinis apipavidalinimas jau pateisina lyriko užsimojimą.

Jeigu gamta poetui sukelia gilių minčių, tai ji dar daugiau įkvepia jam nuotaikingos lyrikos:

> O, kokios sklidinos, gražios,
> mėnesienomis prinokę naktys!
> Pilnatys viršūnėse žilvičių
> grąžos.
>
> Ežero veidas — miražas.
> Žvaigždės — sidabro sagtys.
> (31 psl.)

Rutkūno poezijos pasaulis neturi ribos tarp tolio ir arčio, taip nepasiekiamo ir pasiekiamo. Tasai nesuvienijamų dalykų vienijimas yra kita būdinga jo lyrikos savybė:

> Atsikeliu ir išeinu į naktį —
> pasikelia pečiai.
> Ir byra žvaigždės man į delnus,
> kaip kviečiai. (32 psl.)

Būtume neteisingi, jei sakytume, jog visi Rutkūno eilėraščiai yra vieno "būdo". Yra ir tokių, kurie tiesiog nelaukiamai išsiskiria savo sandara. Pvz. "Kelias", vaizduojąs ištisą gyvenimo proceso siją, savo vientisumu ir epiniu ramumu yra tiesiog klasiškas: kelias pakelia vežimų naštą, jis girdi vestuvines dainas ir laidotuvių raudas, jo rankos apjuosia visą žemę, juo praeina vasaros ir žiemos:

> Aš kelias. Pakeliu vežimų naštą.
> Per visą žemę aš einu.
> Ir surenku gyvenimą ir mirtį
> ant savo rankų dulkinų — —
> (23 psl.)

Rinkiny vyrauja ketureiliai, tačiau poetas nėra posmo nei ritmo vergas: ketureilis jam ne kartą "pasimeta", pailgėdamas viena ar dviem eilutėm, arba numesdamas kelias pėdas.

"Mėlyna diena" neabejotinai rodo, jog poetas dar gyvas ir kūrybingas. Tai žibuoklė, iš po sniego iškišusi galvutę: Aš čia! O poezijos skaitytojas bus dėkingas tom nepažįstamom leidėjom, kurios tuo būdu pagerbė poeto šešiasdešimtmetį.

Benediktas Rutkūnas, MĖLYNA DIENA. Eilėraščiai. 1967. Aplankas B. A. Rutkausko, O. P. Spaudė Immaculata Press. 96 psl. Kaina $1.90.

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6-7777 24 hour towing service
Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai

FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING
BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS ČESAS

JAU DVYLIKA METŲ VEIKIA LIETUVIŲ BERNIUKŲ MOKYKLA —
ŠV. ANTANO GIMNAZIJA
Kennebunkporte, Maine,
SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISĖM.
Išeinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas.
Oficialiai dėstoma lietuvių kalba (po 4 val. savaitėje, 4 grupėms).
Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo orientacija.
Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių.
Atlyginimas visiems prieinamas.
Atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį.
Registruokite mokinius 1967-1969 m.
Priimami mokiniai, baigę 8 skyrius.
Informacijų ir kitais reikalais rašykit:
Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
PASIRINKIMAS SPALVUOTŲ AR PAPRASTŲ TELEVIZIJŲ
• RADIJŲ • STEREO • ORO VĖSINTUVŲ • TAISYMAS
2412 WEST 71st ST., CHICAGO, ILL. 60629, TEL. 471-2446

SKIP'S Self Service
LIQUOR STORE
5515 S. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
SPALIO - OCTOBER 19, 20 ir 21 D.D.

COEUR DE FRANCE Grande De Fine CHAMPAGNE COGNAC	Fifth	$4.29
CHAPOULIE 160 MONTH OLD IMPORTED BRANDY	Fifth	$3.98
MONNET V.V.L. IMPORTED COGNAC	Fifth	$4.29
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth	$4.89
CINZANO Imported Dry or Sweet VERMOUTH	30 oz. Bottle	$1.89
POPULAR BRAND OF IMPORTED Creme De Menthe, Cacao, Apricot, Blackberry or Cherry LIQUEUR	Fifth	$2.79
ROYAL CANADIAN Imported, 86 Proof CANADIAN WHISKY	Fifth	$4.79
CHATEAU MALESCOT - MARGAUX 1961 Vintage WINE	Fifth	$3.98
COINTREAU LIQUEUR or COINTREAU LIQUEUR & BRANDY	Fifth	$4.98
TUBORG IMPORTED BEER Case of 24—10 oz. Bottles	Case	$6.49

Norėdami geriau aptarnauti mūsų gausius klientus, perėmėme dar vieną restoraną Oak Lawn mieste. Galite būti užtikrinti, kad turėsite skanius valgius, skubų patarnavimą, kaip ir mūsų pirmame restorane. Kviečiame ir lauksime jūsų atsilankant.
Kilty's Restaurant
4545 West 95th Street, Oak Lawn, Illinois
(2 blokai į rytus nuo Cicero Avenue)
Telef. — GArden 4-5800
Jauki atmosfera — Skanūs valgiai — Skubus patarnavimas
VESTUVĖMS IR BANKETAMS YRA PRIVATŪS KAMBARIAI — NUO 10 IKI 800 ASMENŲ
Atdara kasdien nuo 8:30 val ryto Sekmad ir šventad nuo 1:00 val po pietų

Artesian Restaurant
2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)
• Skanūs valgiai
• Geras patarnavimsas
• Puiki atmosfera
—o—
PIETŪS
$1.65 IR $2.25

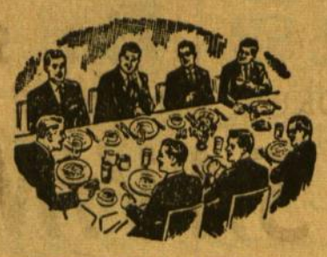

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS
TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ
Rezervacijoms skambinkite — 436-4622
Atdara sekmad. ir ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 val. ryto; penktad ir šeštadieniais iki 5 val. ryto.

Siųskite Pinigus į Lietuvą
Išnaudokit juos kaip galima geriau. Nemokėkit jokių persiuntimo mokesčių.
US dolerių pažymėjimai yra geriausia dovana.
Vertingiausia dovana tik US dolerių pažymėjimai.
Duokit savo giminėms keturius kartus daugiau nei grynais rubliais. Jūsų giminės tai patvirtins.
Tik dolerių pažymėjimai įgalina jūsų gimines nusipirkti visko, ko jie tik nori — maisto, aprangos ir daug, daug kitų reikmenų — amerikoniškų, vakarų europietiškų ir vietinių — specialiose dolerių krautuvėse ar Vneshposyltorge labai žemomis, specialiai doleriais kainomis. Jūsų giminės tai patvirtins.
Pilna garantija.
Jokio mokesčio.
Už šį patarnavimą nėra jokio mokesčio nei siuntėjui, nei gavėjui, nes išlaidas apmoka Vneshposyltorg.
Užsisakykit dabar. Užsisakykite tik per
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 E. 23rd Street
New York, N. Y.
10010
Prašykite neapmokamo katalogo.

PLANINGAS TAUPYMAS MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!
• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas
• Metinis dividendas 4¾% išmokamas du kart per metus už visas taupymo saskaitas

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING
PASKOLOS
perkant namus daromos ilgiems terminams ir prieinamais nuošimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.
DĖL INFORMACIJŲ KREIPKITĖS
MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed
JOHN J. KAZANAUSKAS, President
INSURED

Kultūrinė Kronika

● **Šveicarų laikraštis apie Donelaitį.** Įtakingas ir plačiai skaitomas dienraštis "Basler Nachrichten" š. m. rugpiūčio 25 d. laidoje, literatūrai skirtame puslapyje įsidėjo **prof. Juozo Ereto** straipsnį **"Poesie aus Litauen"** (Poezija iš Lietuvos). Straipsnis parašytas naujo vokiečių kalbon Donelaičio "Metų" vertimo ir jo išleidimo proga. Pradžioje prof. J. Eretas šiltai vaizduoja savo susitikimą ir pokalbį su Donelaičio vertėju Hermannu Buddensiegu. Rašydamas apie Donelaitį, straipsnio autorius užsimena jo kilmę, klebonavimą Tolminkiemy, jo meilę ne vien tik literatūrai, bet ir muzikai, kalba apie rašytojo sugebėjimą padaryti net pianinus. Šia proga rašo ir apie neseniai mirusio vokiečių rašytojo Johannes Bobrowskio donelaitiškosios temos romaną "Litauische Claviere". Nepraeinama nepaminėjus Donelaičio ir jo "Metų" rankraščio likimo kolonizuojamoj Mažojoj Lietuvoj. Straipsnio autorius daro įdomius palyginimus Donelaičio su Thomsonu, Albrechtu von Halleriu, Klopstocku ir net su realistiniu ūkininkiškosios buities tapytoju garsiuoju Bruegheliu. Aptardamas naująjį Donelaičio "Metų" vertimą vokiečių kalbon, prof. J. Eretas akcentuoja vis didėjantį tarptautinį susidomėjimą Donelaičiu, neužmiršdamas paminėti ir pastarojo jo poemos vertimo anglų kalbon, išleistos šiemet Los Angeles.

● **Freiburgo Ecole des Arts et Metiers buvusių absolventų skaidrių ir pašnekesio popietę** organizuoja foto archyvas Jaunimo centre Chicagoje š. m. lapkričio 19 d. Pagrindinę paskaitą skaitys iš New Yorko atvykęs tos mokyklos steigėjas ir buvęs direktorius **dail. V. K. Jonynas.** Po to bus rodomas buvusių auklėtinių dabartinės kūrybos skaidrės. Freiburgo mokyklą lankė visa eilė mūsų jaunesnės kartos menininkų, kurių tarpe yra Vanda Kanytė - Baliukienė, Juozas Bakis, Sandra Čipkienė, Jurgis Daugvila, Vitolis Dragūnevičius, Albinas Elskus, Elena Gaputytė, Vytautas Ignas, Bronė Jameikienė, Aldona Vesčiūnaitė - Janavičienė, Algirdas Kurauskas, Juozas Mieliulis, Balys Milaknis, Antanas Mončys, Ramojus Mozoliauskas, dr. Mindaugas Nasvytis, Juozas Pivoriūnas, Vytautas Raulinaitis, Vytautas Remeika, Viktoras Simankevičius, Henrikas Šalkauskas, Jurgis Šapkus, Kiefer - Šapkuvienė, Algirdas Šimkūnas, Elena Urbaitytė, Romas Viesulas, a. a. Juozas Akstinas ir daugelis kitų. Šios skaidrių ir pašnekesio popietės rengėjai pageidauja, kad visi freiburgieičai dailininkai atsiųstų savo darbų skaidres Lietuvių foto archyvui iki lapkričio 10 dienos: Lietuvių foto archyvas, 2345 West 56th St., Chicago, Ill. 60636. Jau yra gauta nemaža dalis skaidrių. Dail. Albinas Elskus atsiuntė savo negatyvus apie to meto gyvenimą ir darbą Freiburgo meno mokykloje, iš kurių bus paruošta foto parodėlė.

● **Skulptoriaus Juozo Bakio kūrinių paroda,** įvykusi spalio 1 d. Beverly Shores (netoli Chicagos) sutraukė gražią grupę lankytojų, atvykusių iš Chicagos ir net iš Detroito ir apylinkių. Skulptorius išstatė 23 darbus, dauguma keramikos, taip pat vario, bronzos ir švino lietinių ir laužyto spalvoto stiklo. Seniai bemačiusiems skulptoriaus darbus ši paroda buvo pasigėrėtinas pergyvenimas kiekvienam. Tai liudija ir faktas, jog daugiau kaip pusė parodos darbų pasidarė daugelio lankytojų privačia nuosavybe. Paryžiuje sukurtą ir Kanadoje didelį pripažinimą menininkui atnešusią "Meditaciją" įsigijo Danguolė Bartkuvienė. Puikius darbus dar įsigijo Leonas Nekus, dr. Elė Milienė, Eugenijus Bartkus, Erika Masiulienė, Aldona Masiulienė, dr. K. Ambrozaitis, Liucija Lazauskienė, dr. G. Balukas, Jonas Mildažis, dr. P. Sutkus ir kiti.

● **Kultūros kongreso koncertui,** kurio du spektakliai įvyks spalio 23 ir 24 d. Marijos aukšt. mokyklos salėje, Chicagoje, šiuo metu jau intensyviai ruošiamasi. Kaip žinome, koncerte statoma **Dariaus Lapinsko** nauja vienaveiksmė opera **"Maras"** ir kantata **"Karalius Mindaugas"**. Abiejų dalykų libretai parašyti **Kazio Bradūno.** Pastarųjų savaičių paruošoje ypač yra repetuojamas "Maras". Jo dainuojantį chorą rengia pats kompozitorius D. Lapinskas. Choras yra sudarytas iš iškiliausių Chicagos balsų. Kalbantis choras sutelkė grupėn būrį mūsų akademinio jaunimo, didele dalimi puikiai pasireiškusio praėjusių metų "Lokio" mėškiniuose. Šiam jaunimo kalbančiam chorui vadovauja pianistas **Alvydas Vasaitis.** Ryšium su "Maro" repeticijomis šį savaitgalį iš Montreal o atvyksta Chicagon šokėja **B. Vaitkūnaitė - Nagienė,** kuri "Mare" šoks prasmingą Mirties antipodo Mergaitės rolę. Atvykusi Chicagon, ji taipgi dalyvaus dainuojančio ir kalbančio chorų repeticijose, derindama dinamiškus choristų judesius.

"Maro" pastatyman bus įjungti visi šių dienų totalinio teatro elementai. Operiniame spektaklyje jie bus tikra naujiena, todėl šiuo lietuviškuoju užmoju jaučiamas susidomėjimas net ir Chicagos amerikiečių muzikiniame pasaulyje. Operoje bus panaudotos ir filminės akimirkos, vaizduojančios trėmimus Sibiran, koncentracijos lagerius ir kitus moderniųjų marų momentus. Filmines ištraukas rengia žinomas šio darbo specialistas amerikietis **John Heinz.** Ir "Marui" ir "Karaliui Mindaugui" orkestras sudarytas iš rinktinių Lyric operos orkestrantų.

Reikšmingąją Mirties partiją "Mare" dainuos pastarajame savo koncerte Clevelande amerikiečių spaudos ypač įvertinta solistė **Aldona Stempužienė,** o monumentalią Kunigo rolę atliks tenoras **Stasys Baras.** Sceninis operos vadovas — pasakotojas bus aktorius **Leonas Barauskas.**

● **Lietuvis tarp Sovietijos dailininkų Paryžiuje.** Kas dveji metai Paryžiuje rengiamoje tarptautinėje jaunesniųjų dailininkų kūrinių parodoje šį rudenį dalyvauja ir grupė dailininkų iš Sovietų Sąjungos. Į tą grupę yra įterptas ir vienas lietuvis, Rimtautas Gibavičius. Parodoje yra trys jo graviūros — "Lietuvaitė", "Vilnius" ir "Motina". Rugsėjo gale R. Gibavičius ir pats, savo darbų: graviūrų ciklą žinoma, drauge su visa rusų "Senasis Vilnius" ir knygų iliustracijų rinkinį. (E.)

"Tiesoj" ('67/227) yra praneš-ta, kad jis nusivežęs ir naujausią "delegacija", nuvyko į Paryžių. "Tiesoj" ('67/227) yra praneš-

Mūsų erdvioje patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų mados, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvir. 9—9 val., antr., treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

METROPOLIS-RESTORANAS

6538 S. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL. — TEL. 476-9009

Vienintelis lietuviškas restoranas su gerais patiekalais, kaip šašlykas, šnicelis ir kt., didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų. Lietuviškoj jaukioj nuotaikoj galėsite praleisti laiką, skaniai pavalgyti ir atsigaivinti.

Atdara kasdien nuo 3 val. popiet iki vėlumos. Šeštad. ir sekmad. nuo 12 val. d. iki vėlumos. Visi prašomi atsilankyti.

Savininkai PETRAS IR ANTANINA KAUŠAI

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai ir metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. VIrginiai 7-7258 59

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago, Illinois 60629

Telef. PRospect 6-8998

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI MEDŽIAGĄ

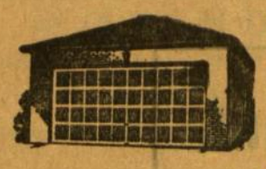

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITWINAS, Prez.

3039 So. Halsted St., VI 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.

Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4 3/4 % ON INVESTMENTS
Units of $100.00
Dividend Checks Mailed Quarterly

5 % ON BONUS SAVINGS
Units of $1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid Quarterly or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS ● 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

LIETUVIŠKA VALGYKLA. GRAŽIAUSIAS LIETUVIŠKAS RESTORANAS. KURIAME GAMINAMI LIETUVIŠKI VALGIAI.

Atdara — nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. - GR 6-9758

JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

KALĖDINĖS DOVANOS

pasieks greičiausiai Jūsų artimuosius

LIETUVOJE,

jei siųsite jas per

CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc.

220 South State St., Tel. WA 2-9354

arba

2618 West 63rd St., Tel. WA 5-2466

Mūsų turimas ypatingai gausus pasirinkimas įvairiausių prekių ir mūsų patarimai palengvins tikrai vertingų siuntinių sudarymą.

Per mus galite užsisakyti ypatingas dovanas — automobilius, motociklus, šaldytuvus, televizorius ir kitokius daiktus bei maisto produktus.

Mes mielai priimame ir išsiunčiame siuntinius, sudarytus iš siuntėjų nuosavų daiktų ar maisto produktų.

Reikalaukite naujus katalogus bei muitų sąrašus. Garantuotą siuntinių pristatymą atliekame jau virš 20 metų.

O jeigu norite aplankyti Lietuvoje savo giminaičius, tai mūsų skyrius. —

— GORDON TRAVEL SERVICE, INC., —

sutvarkys Jums kelionės reikalus be jokių rūpesčių.

Mes mokame **4 3/4 %** per annum *ant visų sutaupų*

MIDLAND SAVINGS

4040 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632
Telephone CL 4-4470
August Saldukas
Chairman of the Board

KALĖDINIAI SIUNTINIAI 1967 M.

Pradžiuginti ir paremti savo artimuosius Lietuvoje artėjančių Švenčių proga kiekvienas lengvai tai galime padaryti, pasinaudodami Baltic Stores patarnavimu ir pasiųsdami jiems dovanų siuntinėlį.

Siuntėjas gali pats sudaryti savo pageidaujamą siuntinėlį. Baltic Stores kainoraščio arba užsakyti jam patinkamą jau paruoštą siuntinį. Žemiau išvardiname kelis, kurie yra labai praktiški ir ten laukiami.

Mišrus siuntinys 1967.

3½ jardai geriausios rūšies angliškos vilnonės kostiumams medžiagos. 3 jardai vilnonės medžiagos kostiumėliui arba vilnonei suknelei. 2 vyriški nailoniniai marškiniai arba dvi bliuskutės šilkinės arba terelyno. 1 vyriškas arba moteriškas geros rūšies megztukas. 1 vilnonė gėlėta arba su ornamentais sukelė. 2 p. vyriškų arba moteriškų vilnonių arba nailoninių kojinių. 1 nailoninis vyriškas arba moteriškas lietpaltis. 1 svaras saldainių ir 20 geriausių cigarečių.

$100.00

Maisto 1967.

3 sv. taukų, ½ sv. arbatos, ½ sv. geriamo šokolado, ½ sv. kakavos, 2 sv. ryžių, 3 sv. geriausios rūšies miltų. 1 dėžutė nescafe. 1 sv. maišytų saldainių. 1 sv. razinkų, 1 sv. cukraus, ¼ sv. pipirų ir ¼ sv. lauro lapų.

$30.00

Moteriškas K. 1967.

3 jardai vilnonės paltui medžiagos. 3 jardai vilnonės suknelei medžiagos. 1 vilnonis megztukas. 2 poros nailoninių arba vilnonių kojinių. 1 vilnonė gėlėta suknelė. 1 p. odinių pirštinių. 1 sv. maišytų saldainių.

$75.00

P-3. Vilnonė medžiaga dėl dviejų paltų ir angliška vilnonė medžiaga dėl vyriško arba moteriško kostiumo

$75.00

V-3 10 jardų kostiuminės medžiagos dėl trijų kostiumų.

$55.00

Praktiški dalykai, kuriuos galima dadėti į betkurį siuntinį. Itališki lietpalčiai, nailoniniai lietpalčiai **$11.00.** Šveicariški 17 akmenų laikrodžiai **$27.** Vilnonės skarelės **$4.00.** Ugo grojimo plokštelės.

BALTIC STORES, LTD

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2. England

TELEF. — SHO 8734.

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garantuotas ir greitas siuntinių pristatymas.

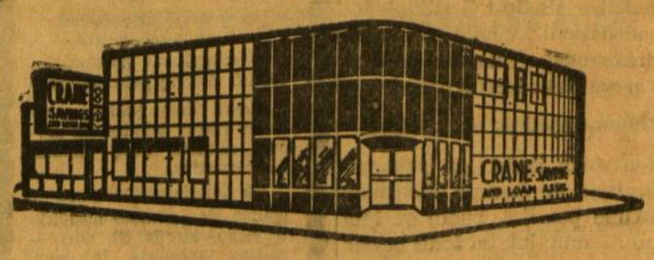

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING

4 3/4 % Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. .....9 v. r. iki 5 v. v.
PIRMAD ir KETV. .....9 v. r. iki 9 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIDOMIS, DAR SUSPĖSIMĖ PAGAMINTI PAVASARIO SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS

STEIN TEXTILE CO.

urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritinių: damasko, brokados, "boucle's" ir "fiberglass".

PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSITE DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffeta, aksomo, ANGLIŠKŲ MEDŽIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. užddaryta.

Nemokama vieta mašinoms pasistatyti už kampo į šiaurę Jefferson Street — Chernin's aikštėje.

20%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas

FRANK ZAPOLIS

3208½ West 95th Street
Chicago, Illinois 60642
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

SIUVIMO MAŠINOS

BERNINA * NECCHI * ELNA *
VIKING * PFAFF * SINGER

(Šveicariškos, vokiškos, itališkos, japoniškos, ir visų kitų firmų). Taisome, parduodame ir nuomojame prieinamomis kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dalis, pritaikome pagal skonį kabinetus. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose. Parduodame ir taisome dulkių siurblius, įvairių gamybų.

B & B DISTRIBUTING CO.

4214 S. Archer Ave., Chicago, Ill. 60632. Tel. 927-0044; 927-0045.
Vedėjas Arvydas M. Dikinis

Leonas Urbonas — Aukuras (28" x 21")

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Ieva Pocienė, Australijoje gyvenanti lietuvė skulptorė,** gavo pirmą premiją Pietų Australijos dailininkų draugijos (Royal South Australian Society of Arts) pavasarinėje dailės parodoje už metalo skulptūrą. Paroda buvo Adelaidėj, rugsėjo 5—15 d. (Australijoj tai pirmas pavasario mėnuo). Parodoj dalyvavo 60 dailininkų su 84 kūriniais. Dalyvavo ir dar vienas lietuvis, Leonas Žygas. "Mūsų Pastogė" (Austr. Liet. Bendruomenės laikraštis, rugs. 25) pažymi, kad Adelaidės dienraščių dailės kritikai irgi pripažino I. Pocienės kūrinį parodoj geriausiu ir pelnytai premijuotu. Neseniai I. Pocienė yra gavusi I premiją ir kitoj parodoj, Queenslande. (E.)

● **Lietuvio dailininko laurai rusų užsidėtam vainike.** Paaiškėjo, kada ir kaip Paryžiuje pasirodė dailininko Leono Katino kūriniai. Būtent, jie ten pateko per bendrą sovietinių dailininkų parodą, surengtą Paryžiuje prieš dvejus metus. Prancūzai ten atkreipė dėmesį kaip tik į L. Katino kūrinius. Net komunistų laikraščio (L'Humanitė) kritikas įvertino juos, kaip vienus geriausių, pasižyminčius laisvumu, ekspresyvumu. Prancūzai nepastebėjo ar bent neaiškino šių kūrinių skirtingumo priežasties, bet, iliustruodami atsiliepimus apie sovietinę parodą reprodukcijomis, noriai naudojo kaip tik lietuvio dailininko kūrinius, o jo "Liaudies skulptūrą" net nupirko. Taip lietuviams dailininkams vis dar nėra kitokio kelio pasirodyti su savo kūryba svetur, kaip tik "paskinant laurų" į rusų užsidedamąjį garbės vainiką. (E.)

● **Rašytojas apie žmones ir mikrobus okupuotoje Lietuvoje.** Jonas Dovydaitis savo pareiškimuose "Literatūros ir Meno" redakcijai, tarp ko kita, sako savo nuomonę apie šio meto gyvenimą Lietuvoj:

"Mano nuomone, reikšmingiausia tai, kad žmonės tapo daug savarankiškesni ir drąsesni, vis garsiau taria savo nuomonę, aktyviai dalyvauja gamybiniuose susirinkimuose, atvirai reiškia sveiką iniciatyvą prieš sustabarėjimo liekanas. Jie nepakantūs dogmų pelėsiams, iš esmės domisi visuomeninėmis ir kūrybinėmis problemomis".

"Seno sukirpimo propagandistų mėgiamas arkliukas, kad visos be išimties mūsų gyvenime sutinkamos blogybės — užvakarykščios buržuazinės atgyvenos... Betgi mes sutinkame gyvenime (ir apstokai) tokių antivisuomeninių tipų, kurių nei tėvai nepažino buržuazinės santvarkos... atseit, negalėtų ir savo vaikų užkrėsti anais mikrobais... Deja, beveik neturime literatūrinių kūrinių, kurie ne bendrais žodžiais, o iš esmės ieškotų tikrųjų to blogio šaknų..." (E.)

● **Sukaktuvininkas prof. dr. Pr. Šivickis.** Rugsėjo 30 d. 85 metų amžiaus susilaukė prof. dr. Pranas B. Šivickis, dabar Vilniuje veikiančios Mokslų akademijos narys, šiuo metu tebevadovaująs Zoologijos ir parazitologijos instituto bestuburių zoologijos sektoriaus laboratorijai. Prof. Šivickis yra 17 metų gyvenęs Amerikoj (1905—1922). Čia baigė Valparaiso ir Missouri universitetus, Chicagos universitete įgijo daktaro laipsnį. Po to apie penkerius metus profesoriavo Manilos universitete, Filipinuose. Nuo 1928 metų buvo profesorius Lietuvos — Vytauto Didžiojo universitete Kaune, 1940 m. — Vilniuje. Nuo 1948 metų dirba mokslinį darbą Mokslų Akademijoj Vilniuje. (E.)

● **Pratęsiamas suaugusių chorų giesmės teksto konkursas.** PLB valdyba pratęsia skelbtąjį konkursą suaugusiųjų chorų giesmės tekstui sukurti iki **1967 m. lapkričio 15 d.** Konkursine giesme siekiama atžymėti Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 50-ties metų sukaktį. Tekstų autoriams paliekama motyvo ir formos pasirinkimo laisvė. Giesmės tekstas turi būti parašytas slapyvardžiu, o atskirame voke užlipinama autoriaus pavardė ir adresas. Eilėraštis turi ribotis maždaug 16 eilučių. Tas pats autorius gali dalyvauti ne daugiau kaip su dviejų giesmių tekstais. Nelaimėjusiųjų autorių vokai su pavardėmis nebus atplėšiami.

PLB valdyba už premijuotąjį tekstą skiria 150 dolerių. Premijuotoji giesmė lieka PLB nuosavybė, bet autoriui teikiama laisvė ją dėti į savo poezijos rinkinius. Premija bus įteikta III PLB seime.

Rankraščius reikia siųsti šiuo adresu: **Suaug. giesmės konkursui, c/o J. Stempužis, 4249 Lambert Road, Cleveland, Ohio 44121.**

● **Vytė Nemunėlis laimėjo premiją.** Jaunimo giesmės teksto konkursą laimėjo žinomas vaikų literatūros kūrėjas Vytė Nemunėlis. Jury komisija, susidedanti iš Ald. Augustinavičienės, Vacio Kavaliūno ir Juozo Stempužio, paskyrė premiją už konkursui atsiųstą eilėraštį **"Mūsų žemė Lietuva"**, pasirašytą Bitutės slapyvardžiu. Atidarius atskirą voką paaiškėjo, kad jo autorius esąs poetas Vytė Nemunėlis.

Suaugusiųjų chorų giesmės teksto premija nebuvo paskirta, nes iš atsiųstųjų konkursui eilėraščių jury komisija nerado tinkamo. **Todėl PLB valdyba** nutarė suaugusiųjų chorų giesmės teksto konkursą pratęsti iki 1967 m. lapkričio 15 d.

Pagerėjo

Išėjus gydytojui, ligonis silpnu balsu kreipiasi į žmoną:

— Ką sakė gydytojas?

— Puikiai. Sakė, kad sveikata daug pagerėjo ir kad gali priimti lankytojus. Taigi, tuojau pakviesiu notarą ir kunigą.

FREIGHTLINER CORPORATION
PORTLAND, OREGON
Manufacturer of the
White-Freightliner

Custom-engineered light-weight trucks and tractors offer the following very interesting and challenging engineering positions:

SENIOR DESIGN DRAFTSMEN

Immediate openings for senior design draftsmen. Positions require applicants to have minimum 5 years experience as draftsmen in the mechanical equipment field. Schooling in engineering helpful.

These positions offer an excellent future, outstanding benefits and salary commensurate with experience in one of trucking industry's fastest growing and progressive companies.

For additional information Call DICK BALL
Area Code (503) 285-5251
Out of town — call collect
or send resumes to
FREIGHTLINER CORPORATION
5400 No. Basin Avenue
Portland, Oregon
All inquiries held confidential.

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. TAIPGI ORO VĖSINTUVAI IR SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

highest rates in our history

4 3/4 %
per annum, current rate
Paid Quarterly

Earn the highest passbook rate in our history, paid quarterly. Earnings at our current rate of 4¾% per annum, compounded quarterly, are equal to an average annual rate of 4.83%. Are you now receiving earnings on your savings four times a year? Your passbook savings account has no time or minimum requirement. You may add any amount at any time.

5 1/4 %
6 month certificates.

Savings Certificates are issued in minimum amounts of $10,000 and larger amounts in $1000 multiples.

Safety for savings and financial strength are a tradition at Standard Federal Savings.

Passbook Savings in by the 10th of the Month Earn from the 1st.

Assets over $120,000,000

STANDARD FEDERAL SAVINGS
4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Phone VI 7-1141

HOURS:
Mon. & Thurs. 9 A.M. to 8 P.M.
Tues. & Fri. 9 A.M. to 4 P.M.
Saturday 9 A.M. to 12 Noon
Wednesday — Closed

NUOLATINĖ SIUVIMO MOKYKLA
Jai vadovauja prityrusi mokytoja-instruktorė
IRENA BERNOTAVICIENĖ.
Išmokite naujo suprastinto siuvimo metodo tik per 10 pamokų. Pamokos dėstomos lietuvių ir anglų kalbomis. Registruokitės iš anksto, kad patektumėt į pirmesnį kursą, pas
B. AND B. SEWING SCHOOL VEDĖJĄ ARVYDĄ DIKINĮ — TEL. 927-0044-45

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Trys Moderniškos Koplyčios:
4605-01 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-3440 ir LA 3-9852

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345-8
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON
SAVININKO
SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų.
2443 West 63rd Street, Chicago
Telef. PRospect 8-0833 PRospect 8-0834

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asosiacijos Nariai
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS
4348 S CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 SO HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 SO. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 SO LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 - 1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 SO. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1008
LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN, ILL. Tel. 636-2320

Perskaitę Draugą, duokite kitiems pasiskaityti.

Akademinės Prošvaistės

Leidžia Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjunga

Redaguoja L.S.S. Centro valdyba. Rankraščius siųsti šiuo adresu: "Akademinės Prošvaistės", 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629
"Akademinės Prošvaistės" išeina kiekvieno mėnesio trečiąjį šeštadienį.

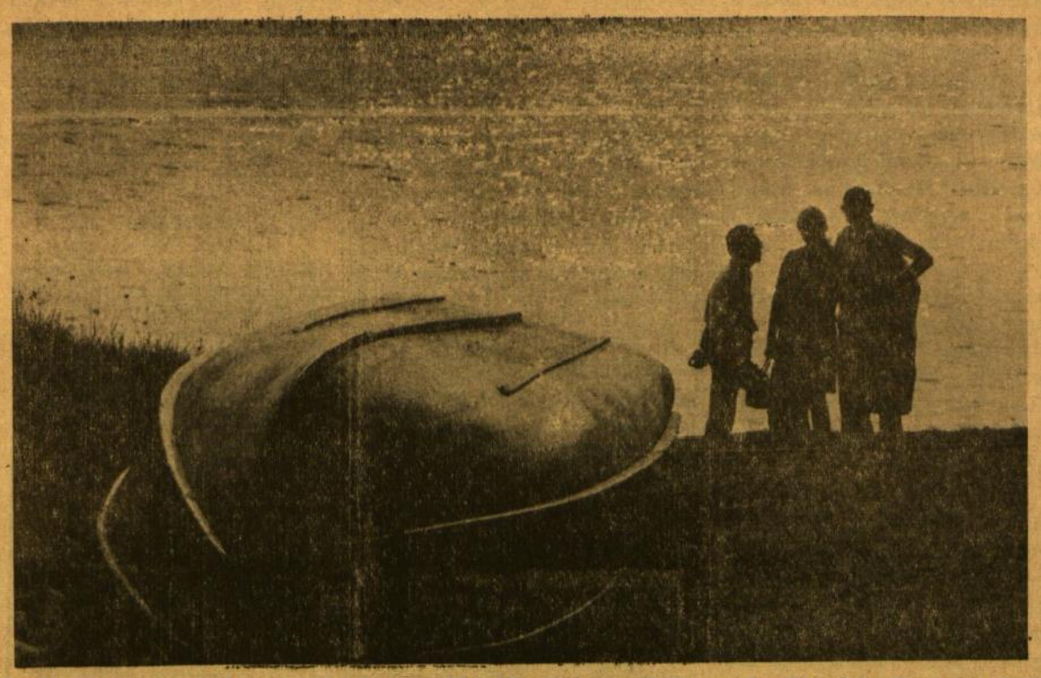

Praėjusios vasaros studentų ateitininkų stovykloje Baltijoje netoli Montrealio, Kanadoje. Rami pavakarė prie ežero... (Visos šio puslpio stovyklinės nuotraukos **Gedimino Naujokaičio.**)

DVIEJŲ NUOMONĖS APIE RIMO LANIAUSKO TAPYBĄ

Paroda Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje, Chicagoje

Nuo spalio mėn. 14 d. iki lapkričio mėn. 10 d. šio muziejaus galerijoje vykstančioj klivlandiečio Rimo Laniausko parodoj išstatyta 20 didokos apimties kūrinių: 5 akvarelės, 9 paveikslai, tapyti akriliniais dažais, ir 6 — vartojant abi tų dažų rūšis.

Šio jauno tapytojo drobės yra jau vertos atviro dėmesio ir gero įsižiūrėjimo. Jos kalba apie dailininko jautrią intuiciją, taiklią techniką ir skonį.

Dailininkas yra jau šio krašto mokyklų auklėtinis. Jis gerai žinomas mūsų lietuviškame judėjime, ypačiai jaunimo tarpe. Bet kaip dailininkas jis dar nėra spėjęs savo vardo išgarsinti. Šita yra jo pirmoji individuali paroda. Su paskirais savo darbais jis jau yra vienur kitur rodęsis, buvęs išskirtas ir net atžymėtas premijomis.

Junti ypatingą skirtumą, kai kalbi apie meną su mūsų vyresniaisiais dailininkais ir su čia mokyklas baigusiais ir pradėjusiais plačiai reikštis. Vyresnieji, kad ir įsilieję į vietos ir laiko meno sroves, savo nuotaikomis yra likę europietiški ir specifiškai lietuviški. Jų akys ir širdys ilgisi alegorinių, poetinių ir deklaratyvių išraiškų. Jaunieji veržiasi į grynai dalykišką, epišką savęs atskleidimą. Šiuo požiūriu nei Rimas Laniauskas nesudaro jokios išimties.

Kaip kiekvienas originalus menininkas, taip ir Laniauskas, į kūrybą turi savo individualų priėjimą. Pirmiausia, bekeliaudamas jis prisotina savo atmintį ir pribrūkšniuoja sąsiuvinius jį patenkinančiais vaizdais. O kuria grynai iš atminties, iš bendrojo įspūdžių lobyno, pasitelkdamas kas pasivaidinusiai vizijai būtina. Atsistojęs prieš paruoštą drobę, jis leidžiasi vedamas intuicijos ir nutapo pirmąją dėmę. Jeigu jos vieta ir spalva jį patenkina, nuo čia jis jau pradeda regėti savo tapybinį raštą ir kompozicines galimybes. Bet Rimas Laniauskas nėra automatizmo krypties kuriai, atrodo, yra gimininga mūsų australietis dailininkas Leonas Urbonas. Laniauskas siekia vizijos a škumo, ir, kiek įmanoma, ieško to iki detalių. Šitą nuotaiką jis, tur būt, bus įsisavinęs, dirbdamas kasdien ilgas valandas American Greetings kompanijoje, kurdamas visokios paskirties sveikinimo korteles. Tarnybos darbas bus padaręs įtakos ir į jo tapybinę techniką. Pirmiausia, kaip profesijos darbe, taip ir savo privačioje kūryboje, jis daugiausiai vartoja vandeninius dažus. Antra, būtingai komerciniam menui, jo patepimas yra taiklus ir griežtas, retai kur pa o dvi — figūrinės kompozicijos. tomumo žymių, ką šiaip jau vandeninių dažų charakteris diktuotų.

Šioje parodoje Chicagoje beveik visi Rimo Laniausko kūriniai yra pusiau - abstraktai (išskiriant du natiurmortus). Kam rūpės, tas lengvai atpažins, kad 16 drobių yra gamtovaizdžiai, o dvi — figūrinės kompozicijis. Suabstraktinimo dailininkas siekia, vengdamas daiktus individualizuojančių žymių ir vietomis tuo pačiu patepimu pereidamas iš pozityviosios drobės erdvės į negatyviąją (tekstūrinę) erdvę. Kituo pertepimu jis susilpnina vaizdo gilumos įspūdį, nors visai jo ir nesunaikina, atrodo, to nei nesiekia, kaip tai daro Picasso.

SAS stovykloje, Baltijoje, vakaro programai besiruošiant: Elena Bradūnaitė (kairėj) ir Vėjūnė Svotelytė.

Rimas Laniauskas savo kūrinių detalių ritmo, balanso ir sąryšio siekia plotmių ir linijų rašto (pattern) kompozicija. Ir čia jis yra tikrai taiklus ir stiprus. Užtektų tik bet kurią detalę išmesti, bet kurį atspalvį sustiprinti ar susilpninti, ir vaizdą suskaldytum bei jo pusiausvyrą sugriautum.

Rimas Laniauskas yra dar per jaunas, kad būtų pasiekęs savo ieškojimų kelio galą. Naują kūriniai, figūrinės kompozicijі kūriniai, figūrinės kompozicijos "Gyvenimo kelias" ir "Odisėja". Norėčiau čia dailininkui padaryti lyg ir priekaištą, kad jis gamtovaizdiniuose kūriniuose visai apsieina be žmogaus ir gyvulių pavidalų. Tuo labiau, kad, lankydamas Clevelando Meno institutą, jis yra išėjęs tvirtą anatomijos kursą (siekdamas taikomojo meno specialybės, dailininkas vėliau baigė Cooper Meno mokyklą).

Atviro žiūrovo akis Rimo Laniausko parodoje randa gausių progų pasidžiaugti tematikos, spalvų ir kompozicijų sprendimais. Reikia linkėti, kad čikagiečiai tomis progomis gausiai pasinaudotų, nes paroda atidara — iki lapkričio 10 dienos, 4012 Archer Ave. Lankymo valandos visas septynias savaitės dienas nuo 1 val. iki 4 val. 30 min. popiet.

V. Mariūnas

●

R. Laniausko porą darbų jau esame matę Jaunimo kongreso parodoje, bet iš dviejų paveikslų nebuvo įmanoma susidaryti bendro vaizdo apie šio gabaus, jauno dailininko kūrybą. Šį kartą Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje Laniauskas išstatė darbus, kurie leidžia žiūrovui plačiau su juo susipažinti.

Atskirai nemėginsiu paveikslų nagrinėti, kaip daugelis iš mūsų recenzantų mėgsta, nes kiekvienas darbas skiriasi savo technika ir charakteriu ir ta technika yra pritaikyta prie paveikslo turinio. Užtat kiekvienas darbas spindi savo individualistiniu grožiu. Norėčiau tik pastebėti, kad, mano nuomone, Laniauskas geriausiai išsireiškia savo akvarelėse ir mišrios technikos darbuose. Akvarelės, atliktos ant specialaus popierio, daugumoje vartojant tik pora spalvų pasižymi savo originalumu ir gerai išvystyta technika, nors keliuose darbuose ir jaučiama garsiojo amerikiečių dailininko Andrew Wyeth įtaka. Mišrios technikos darbuose Laniauskas taip pat gerai pasirodo. Kai kuriuose paveiksluose jis kartu su akvarele vartoja ir temperą ir net suplėšytus popieriaus gabaliukus, išgaudamas labai originalius efektus. Paskutiniuose Laniausko darbuose pastebimi jo mėginimai pereiti į abstraktą. Nors tie mėginimai yra gana gerai pavykę, nemanau, kad tai būtų dailininkui patartina. Jo impresionistinės akvarelės ir mišrios technikos darbai liudija dailininko gabų šių technikų vartojimą, o pasinešimas į abstraktą ar kitas kryptis jam galėtų būti gana pavojingas. Nors, žinoma, dailininkas, būdamas dar labai jaunas, turi daug laiko ir galimybių ieškoti naujų ir dar neištirtų horizontų. Išstatyti darbai yra paties dailininko labai skoningai įrėminti (iš ko galėtų ir kiti mūsų dailininkai pasimokyti), o kainos lengvai prieinamos.

Rimas Laniauskas meną yra studijavęs Clevelando meno institute ir Cooper meno mokykloje, kurią baigė 1963 metais, laimėdamas pirmą ir antrą vietas studentų parodose. Šiuo metu jis dirba American Greetings Corporation bendrovėje, kaipo vienas iš jų dailininkų. Be Jaunimo kongreso parodos, jis dar yra dalyvavęs parodose Buttler meno muziejuje, Driftwood ir Circle galerijose Clevelande ir daugely kitų amerikiečių bei lietuvių parodų.

Į jo pirmos individualios parodos Chicagoj atidarymą spal. 14 d. susirinko daug meno mėgėjų, kurie gėrėjosi išstatytais darbais ir gurkšnojo ponų Balzekų skaniai paruoštą punčą.

Valentinas Romonis

SAS stovyklautojai iškyloje į Expo 67 Vokietijos paviljone daro tai, kas vokiškame paviljone ir pridera daryti... Iš kairės: Eglė Pauliukonytė, Vytas Radzivanas, Saulius Girnius, Rima Pakeltytė, Ladas Giriūnas, Dalia Bakaitytė ir Stasys Rastonis.

Rimas Laniauskas — Pelkės

Iš parodos Balzeko Lietuvių kultūros muziejuj, Chicagoje

LITERATŪRINĖS ĮVAIRENYBĖS

Rašytojos pranašystės

Rašytoja Taylor Caldwell, gim. 1900 m. Anglijoj, dabar gyvenanti netoli Buffalo, N. Y. sakosi, kad pradžioje ji yra parašiusi šimtus romanų ir gavusi iš laikraščių ir leidyklų tūkstančius rankraščių atmetimo raštelių. Kai išspausdino pirmąją knygą, jai pradėjo geriau sektis ir ji susilaukė pripažinimo ir įvairių premijų. Bet svarbiausia, kaip ji sakosi, turinti spėjimo galią ir yra numačiusi vienos draugės tėvo mirtį. Draugė pradžioj netikėjusi, bet vėliau pasitvirtino faktas. Taip pat nujautusi ir prez. Kennedy mirtį ir apie tai jį įspėjusi. Rašytoja pranašauja ir dabar ir pavyzdžiui sako, kad 1970 m. kilsiąs trečiasis pasaulinis karas.

Kalbant apie pranašystes ten ka prisiminti pranašę Jeane Dixon, turinčią kristalinį kamuolį, kuri taip pat spėja, bet jos pranašystės, kad 1958 m. kils trečiasis pasaulinis karas taip ir neišsipildė. Tokių neįspėjimų buvo ir daugiau, todėl ir rašytojos Caldwell spėjimams neverta tikėti.

Rašytojas George Orwell

SAS stovykloje trijų laumių (Drazdytės, Bradūnaitės ir Svotelytės) apsuptam Vaidevučiui Valaičiui beliko vienas kelias išsigelbėti — lipti į medį!..

Voznesenskis neišsigando

Sovietinis rašytojas Voznesenskis, kuris savo laiške, paskelbtame laisvuose Vakaruose, piktai išplūdo Sov. Sąjungos režimą, išvadindamas jį prievartos ir melo sistema, buvo partijos papeiktas ir galimas daiktas bus išmestas iš Sov. Sąjungos rašytojų d-jos, o tai reikštų, jog jo raštai nebus toliau spausdinami. Tačiau Voznesenskis neišsigando ir jo knyga išeina Amerikoje, kurią išleidžia Doubleday leidykla ji kainuoja 1.95 dl. Vadinasi "Antiworld" ir joje yra eilių ir rusų kalba. Kai kurie mūsų poetai net ir lietuviai iš Vakarų kiša savo galvas, kad jiems sovietai užnertų poetinį apynasrį, o šis 34 m. poetas stengiasi išsinerti iš komunistinių pavalkų.

Diktatorių nunuoginimas

Kai kuriuose Chicagos kinuose eina filmas "Animal Farm", susuktas pagal rašytojo George Orwell romaną. Šis rašytojas tame kūrinyje puikiai pavaizduoja komunistinio rojaus santvarką, kur visi gyvuliai lygūs, bet kai kurie gyvuliai yra lygesni. Kitas to paties rašytojo romanas, atskleidžiąs "didžiojo brolio" išnaudotojiškumą yra "Nineteen Eighty — Four", kuris dažnai cituojamas, kalbant apie diktatūrines valstybes ir daugiausia rašomas "1984". Kaip skelbia Chicagos "Daily News" knygų priedas "Panorama", šios knygos pirmosios laidos vienas egzemplioris kainuoja ligi 25 dol. Šis, palyginti jaunas miręs rašytojas (1903-1950), savo pagarsėjusiais antidiktatūriniais kūriniais labai gerai atskleidė ir pavaizdavo komunizmo santvarką.

L. Galinis

Stovykloje praalkus, tikėsit ar ne, bet kepame dešreles!.. Dvi merginos abejingai stebi didvyrius: Vaidevutį Valaitį, Rimą Gedeiką ir Eligijų Sužiedėlį.

Vita Noreikaitė, Studentų ateitininkų sąjungos centro valdybos sekretorė skaito pranešimą Sąjungos suvažiavimo metu Baltijos stovyklavietėje. Už stalo iš kairės į dešinę sėdi: Antanas Giniotis, Eduardas Skladatis ir Rima Pakeltytė.

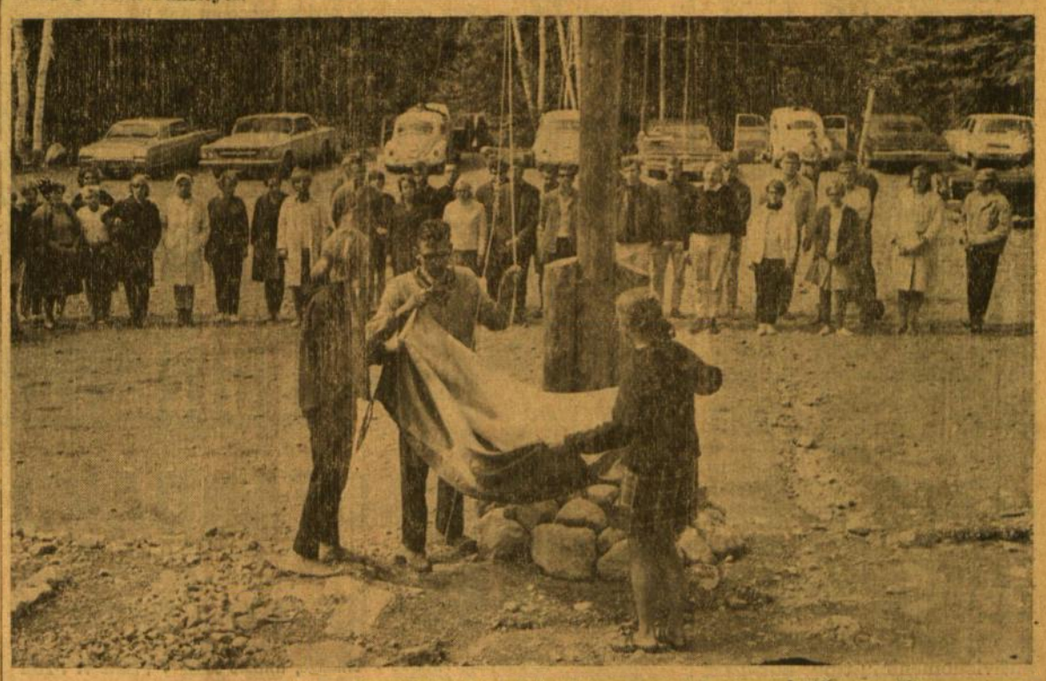

Studentų ateitininkų sąjungos stovyklai Baltijoje baigiantis, paskutinį kartą nuleidžiama vėliava.